

WART. H. H. H. H. H.
 VED. H. H. H. H. H.

Mabjas Weefis

illustrets nedetas schurnals sinatnei,
 literaturai, mabkflai un fadsihwei.

N° 43.
 1909. gadā.
 Sinahl treschdeenās.

Ķaturs:

Laba un fauna jehdseeni. Profesora Dr. Apfats. Walfs domes darbiba.	
Friedricha Paulsena.	Daschadas sinas un pasinojumi.
U. Needra un „tengu“ jautajums. „Rigas Bildes: Stats us Aleksandra tiltu	
Alwises“ apgaismiba.	Rigā. — Daugawas dsels tiltis. —
Kooperazija.	Ischenstochowā aplaupitā Deemmahtes
Kad druwa breesi. Renē Basena romans.	bilde. — Danu jaunais ministru
No frantschu walodas tultots.	preekschneeks Bahle. — Balkawneeks
Taisns teefneeks. Katula Mendesa stahsts.	Sorbafs, grieķu kareiwju ligas wadonis.
Mihla Laima . . . J. Akuratera dsejols.	— Subras leitnants Cipaldofs, dum-
	peneeku wadonis.

Abonešanas maksa

Ar preefuhstifhamu eefshemē:		Rigā saņemot:		Ar preefuhstifhamu ahrsēmē:	
Par gabu	3 rbl. 50 kap.	Par gabu	2 rbl. 50 kap.	Par gabu	5 rbl. — kap.
„ 1/2 gabu	2 „ —	„ 1/2 gabu	1 „ 50 „	„ 1/2 gabu	2 „ 50 „
„ 1/4 gabu	1 „ —	„ 1/4 gabu	75 „	„ 1/4 gabu	1 „ 25 „
Numurs maksa 10 kap.; iatra adrešes maina 10 kap. Studinajumi maksa 10 kap. par weenfesjigu smalku rindinu.					

Kaunuma, ahdas, siilitiffās, pubhča un dšimma flimibās it-beenas no plst. 9-1 un no 6-1/2, 9 m. No pulst. 5-6 m. til damas un behrnus. Rīgā, Maršalu eelā 8, tuvu pee Grehneeku eelās.

Dr. Machtus.

R. Nebelsiecka pehnu.,

Kalku eelā 11, blakus krahtsajei.

gumijas un metala stempeli
grawuras,
flischejas un
krabsas

peedahwā lehti at-
takā iswedumā jau topšā 25 gabem.

W. K. Kiessling,

Rīgā, piano magalino,
L. Jehkaba eelā 8, blakus birščaj.
**Fligeli,
Pianino,
Harmoniumi,
Klaweeru spēhles aparati,
Nošču škapji**
tikai labakee fabrikati par mehrenām
zenam.

Kafijas ahr-dedsinatawa
„NEKTAR“
peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatu un maltu kafiju par
lofi mehrenām zen. Ari nededsinatu-kafiju, tehju, zuku ru, u. t. t.
Leelā Aleksandra eelā 24.
Eeeja no Romanowa eelas.

Ch. Jürgensohn,

wihnu, leeltirgotawa,

peedahwā

eekšdšemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 kap.

fekofchās filialēs:

Suworowa un Dširnawu eelu stuhri,

Delgawas šhofejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Mlescha eelā Nr. 4a,

Petšchal tunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.

Ahrfabrtigi lehti.

Sauni zigari

„Extra“

10 gab. 10 kap., 5 gab. 5 kap., 2 gab. 2 kap.

A. G. Ruhtenberg, Rīgā.

Jannatwehrtā tehrauda un dšelsšpretschu tirgotawa

J. Silleneek,

Suworowa eelā Nr. 3

peedahwā sawu labi apgabdato krahtjumu, tā: wifus buhwapkalumus, amat-
neeku rihfus, fehku un faimneezibas leetas, daschadas dšelsš gultas,
madrazes un t. t.

**Latweeschu Laukfaimneeku
Ekonomiskā Sabeedriba**

Rīgā, leelā Rehnitru eelā Nr. 29

un

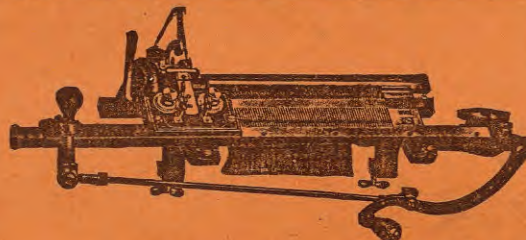
fawās nodalās:

Mufknē	Delgawā	Šhagarē	Wentspilt
Muzē	Leepajā	Smiltēnē	Wainodē
Baufā	Laudones-Ddseenā	Subatē	u. t. t.
Dobelē	Reseknē	Talfos	
Sekabmeestā	Salbū	Walfā	

peedahwā wifadas laukfaimneezibas mašhinas un rihfus,
fehklas, mahšfliqus mehflus un zitus semkopibas
peederumus.

Par beedreem Sabeedribā war eestahtees abeja dšimma
laukfaimneeki, tā ari beedribas, eemahšajot wismaf 10 rbl. dalibas
un 1 rbl. eestahšchanās naudas.

Sabeedribas laikrahtis „Semkopis“ isnaht reisi nedekā un
maksā ar peesuhstichanu beedreem 1 rbl., nebeedreem 280 kap. gadā.

Kronberga

„Baltica“

ir labatā
familijas

adama mašhina,

weenigā mašhina, tuza sawas weentahrfchās konstrutzijas, weeglas
apeeschanās un weeglas eemahšhchanās deht ir latram eewehlama.
Uf mašhinas war 150 daschabus preesšmetus un 185 musturus šadit.
Pamahziba par brihwu. Par mašhinas labumu un isturibu teel galwots.

Dabujamas weenigi pee

J. Kronberg, Rīgā,

adamo un šhujmašhину weikalā, Kungu eelā Nr. 28.

Baltijas audeklu manufaktur-sabeedriba,

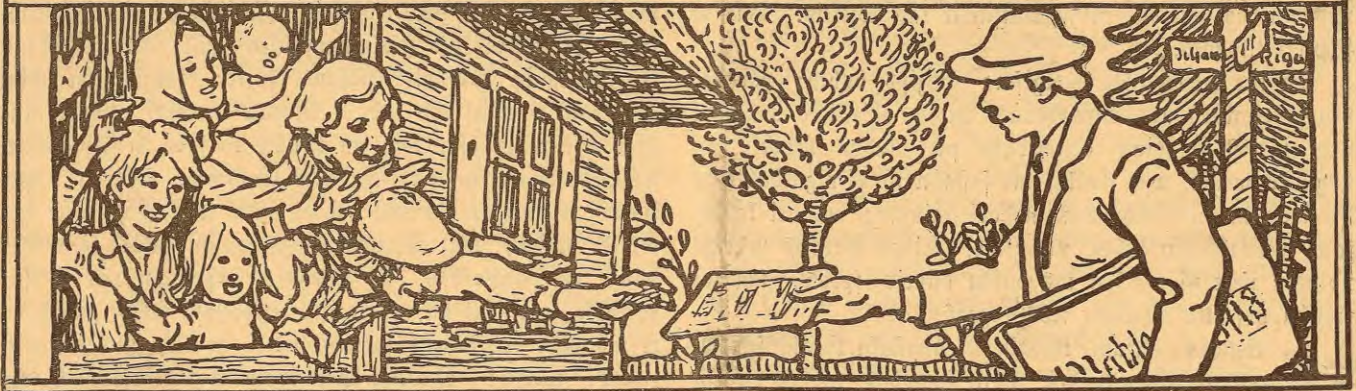
Rīgā. (fabrika Dengeragā). Rīgā.

Par fabrikas zenam pahrdod pašchu pahrdotawā

Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dšijas un wifadas audeklu prezes,
kā ar balinatus un nebalinatus deegus un fehnres.

Mahjas Weefis

Nr. 43.

Rigā, 28. oktobrī 1909. g.

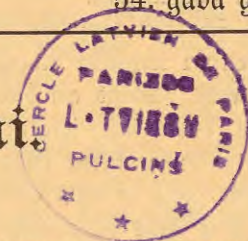
54. gada gabjums.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKSTN.
VEIG. PULCINŠ

Labā un ļauna jehdseeni.

Profesora Dr. Friedricha Paulsena.

(Turpinājums.)

Atgriešņmees atpakaļ pēc sava jautājuma. Ra objektīvi materialais spreedums dibināms teleologiski, tas pats par sevi saprotams: wehrtību starpība istureschanās un rihzības weidoš atbalstas us to, zil tee noderigi atrīfnat rihkotāja dīshwes usdewumus waj wīau rofnajumus us ta dīshwes isweidojumu un apkahrtni: objektīvi labi ir rihzības un istureschanās weidi, kuri pawejzina, objektīvi slikti tāhdi, kuri isnihzina. Un nu es wehl peebildīschu: etikas ihstenaīs usdewums ir nosazīt istureschanās un rihzības weidu objektīwo wehrtību, newīs isschīrt to, kāhda wehrtība ir personīklam subjektīwam usskatam. Isschīrt par motīwu un usskatu atsewīschkā gadījumā protams newar buht sinatnes usdewums; bet ari schī spreeduma prinzipu konstateschana newar buht wīnas usdewums, tas wīš ir wīsmas tīkai weena kōti masa dāka no wīsa ta. Subjektīwi formala spreeduma prinzipš ir: laba ir ta rihzība, kas zetas no peenahkuma apstīnas nosazītas grības. Ar to ir wīš isfajīts, kas par to sātams: apstīnigi rihkotees ir tīkumīski labi, pret apstīnu rihkotees tīkumīski slikti, ārdsapstīnas sāturs war buht kāhds buhdams. Tomehr naw wehl bījis tāhdas etikas, kas te buhtu apstāhjusēs, bet ta arween mehginajuse atbildet us tāhlatu jautājumu, ko tad nu peenahkums pawehl objektīwi. Jo neweena etika neronas tādehkt, jeb mums wajadsetu noleegt tos wīsgāīschatos sāturs, ka sinama ārds tajā paschā leetā dascheem atwehl un pawehl daschadi, ja ari tam pascham ne reti wehlatā laikā atwehl druskā ko zitu, nekā agrāki. Ko nu etika ihstentībā grīb, ir tas, ka ta neween usāizina atsewīschkos katrā laikā sekot sawai ārds apstīnai, bet par wīsdm leetam wadīt ārds apstīnu, t. i. wadīt un isschīrt: kas tad ir sinamās ārds apstīnas normalais sāturs? Waj nu sinatnīschā etika drīhktetu tāpat kā teologīschā meklēt patwehrumu pēc

transzendentā (pahrdabīgā) līkuma dewēja hauschkeem waj ari tā kāhda nermalīgā instanze isschīrt it wīšas leetas pareīši, un waj ta ari newaretu, us ko teezas ari Herbarīš un Lože, nemās neatteīdamās buht sinatne, atkāhptees atpakaļ us kategorīško formulū: mana, moralīsta, ārds apstīna pastāhwa tā normala ārds apstīna, — tā tad wīnai nepalīks nekās pahri, ka ārds apstīnas un peenahkuma sāturu, ko ta issaka mehrot ar objektīwu mehraulku; un schī objektīwā mehraulka atkal newar buht nekās zīts, kā ta wehrtība, kāhda ir istureschanās un rihzības weidam wīna atteezības us pehdejo un augstāko ideālu.

Bet beidsot ari pat subjektīwi formalais spreedums pats atkāhpjas us teleologīško. Wīš zeenības pret peenahkumu, aīš apstīnības rihkotees, ir moralīsti labi rihkotees. Kad ehktad apstīnība ir laba? Seb waj tas buhtu besprahtīgs jautājums, us kura wāirs naw atbildes? Es nedomāju; bet, tā sātīs antropologīskais morales filozofs, apstīnība ir objektīwi laba, tādehkt ka atsewīschkos personas istureschanās noteek tāhda garā, ka teek pawejzināta wīna pascha labllahjība un ari wīna apkahrtnē. Teezības ir grofīgas un nepastāhwīgas, ārdsapstīna leelumā un apmehrā pēc kāhdas tautas atsewīschkeem indīwīdeem ir weenada; tādehkt ta ari sawai rihzībā, zīktāht ta nosafa, eenes wīspahreju līkumību. Sāu schīs formalais moments ir eegurums. Bet tāhlat, atsewīschkos ārds apstīnas sāturs ir pirmkāhrt postīwā morales, tautas objektīwā tīkumība, kāhda ta teek eekalla atsewīschkeem zaur audstīnaschānu un peemehru, zaur patu un usslawu pa wīšu zauru muhšču; bet wīspahrejsais morales sāturs ir atkal itweenas tautas waj kulturas aprīndu eerāschas un teefības. Turpretīm eerāschas, tā saka antropologīskais usskats, ir jāusskata kā sewīschku sozīalu instīktu weīds, zaur ko wīš indīwīdi, kas

ifeet uf atfewifchka indiwida, kà ari uf wispahribas dšihwibas ufturefchanu. Tahdà kahrtà frds apfina tad buhtu jaefkاتا par prinzipu, kas nofata atfewifchka indiwida rihzibas wina paſcha wiſdſitakà dšihwibas intereſe un ari wiſpahribas intereſe, tà ka winaſch ir tàs lojeklis. Par to ſchoreiſ tihdaudſ.

Tà tad teleologiſka energiſma prinzipis buhtu: par zilweziſgo rihzibas un iſturefchanàs weidu objektivo wehrtibu war ſpreest no wina atteezibam pret kahdu pehdejo un augſtako mehrkì waj idealu, kas faſtahw no pilniga buhtibas iſweidojuma un dšihwibas nodarbinajuma; un ari labas, zaur peenahkumu juhtu nofazitas, gribas mehrkìs pehdejà noluhkà iſeet uf to, lai tas buhtu dšineis ſpehks, kas lai rihzibu nofazitu augſtaka ideala garà.

4. Gekams eejam tuwaku uf augſtaka ideala ſaturu, es ſche wehl gribetu nowehrſt pahra ſchaubas, kahdas waretu zeltees pret ſcho uſſtatu.

Pirms ſchaubas konſekwenzes ſinà. Ja kahda rihzibas weida objektiva wehrtiba atkaraſ no wina roſnajauma, tad tas pats buhs ſakams ari beidsot par atfewifcho rihzibu. Un mums buhtu tad jaſata: ikweena rihziba, wiſpahri nemot lai ta buhtu kahda buhdama, ja tikai ta roſna pehdejà mehrka garà ir lihds ar to attaiſnota un par labu atraſta. Waj mehs te neefam nonahkufchi pee teikuma, kahdu mehds peefkaiſtit jeſuittu moralei, proti, ka mehrkìs attaiſno lihdsjeklis: m e h r k i s a t t a i ſ n o l i h d j e k l i s ?

Pateefcham es neredſu, ka teleologiſkà morale ſcho teikumumu waretu noleegt; bet man rahdas ari, ka tai naw nelahda eemeſla uf to; ja leetu ſaprotam ihſtà garà, tad pret to naw ko eebilſt un tas ir nepeezeeſchams. Protams, nepareiſt ſapraſis, tas top neprahtigs un negehligs. Ja wina ſaprot tà: ja tikai mehrkìs ir atkauts un labs, tad pee wina ſaſneegſchanas war leetot ikweenu lihdsjekli, tad protams naw nelahdas beſkaunibas, ko ar wina newaretu attaiſnot. Preeſch ſewis un ſawejeem eeguht naudu ir labs un atkauts mehrkìs; ja ſchim teikumam buhtu tahda noſihme, tad ſchi mehrka labad netik ween kà buhtu atkauts algas deht ſtrahdad, bet ari ſalihgt par laupitaju. Kahdam otram palihdset behdàs, ir labs mehrkìs; pehz ſchi teikuma tà tad buhtu atkauts kahdu labu draugu pee teefas glahbt zaur nepareiſu ſwehraſtu. — Katrà ſinà ſchis ir tas iſtulkojums, kahds no jeſuittu preteneefem teef peelikts wina prinzipam. Saka: jeſuitt rihtojas pehz maſkimas: mehrkim, ko mehs paſchi turam par labu, peemehram paweſta un ordena waras pawairoſchanai, proteſtantifma iſnihzinaſchanai ir atkauts ikweens lihdsjeklis, peemehram kezeriſtu karaku noſlepkawoſchana, kezeram dota wahrda waj ſwehraſta lauſchana u. t. t. So tadeht ſaprotams, ka jeſuitti negrib atſiht ne ſcho teikumumu, kà ſawu rihzibu pateefo maſkimu, ne ari kà ſawas morales prinzipu.

Bet, ja teikumumu ſaprot tà: ne ikweens atkauts mehrkìs, bet m e h r k i s a t t a i ſ n o l i h d j e k l i s; jo ir tikai w e e n s mehrkìs, no kura iſeet wiſa wehrtibu nofazifchana, proti augſtatais ideals, z i l w e z e s l a b w e h l i b a w a j p i l n i g a s d ſ i h w e s i ſ w e i d o j u m s, tad pret wina naw ko eebilſt, bet tas ir nepeezeeſchams. Rihziba, kas ſcho

mehrkì paweizina, ir netik ween kà atkauta, bet ari laba un wajadſiga. Tà ſpreedis wiſa paſaule, iſnemot warbuht daſchus filofofus, kureem jaaiſſtahw prinzipis. Strihds naw par to, waj ir atkauts darit, kas peerahbits daudſ maſ par wajadſigu, bet par to, waj ſem apſtahktem ari kahda rihziba, kas ſaduras pret ſinamu morales hauſli, war tà roſnat. Ja tas tà ir, tad wiſa paſaule ſazis: tad rihziba ſchini gadijumà ir objektivi laba. Morale noleeds uſbrutumus otra meefat un dšihwibai un likums to foda kà ſlepkawibu, nogalinaſchanu un kermena eewainojumu. Bet, ja ahrſis iſnem ſtimneekam weenu azi un zaur to glahbj otras azs redſes ſpehju, waj ari nomem kahju un zaur to uſtura wina pee dšihwibas, tad mehſ to neſauzam par meefas ſakroplojumu, bet par operaziju. Ahrejaiſ leetas notikums ir tas pats pee meefas ſakroplojuma; tomehr ſpreedums ir zitads; tadeht? Mehrkìs praſa un tà tad attaiſno ſcho lihdsjekli. Ja poliziſts pee draudofchas ſazelſchanas pehz preeſchà raſtita peedraudejuma noſchauj puhka wadoni, tad ahreji apluhkojot ta ir ta pate rihziba, kas ſlepkawiba un nogalinaſchana un kriſtu ſem ta paſcha hauſchka: tew nebuhs nokaut! Mehſ tomehr ſpreeſcham zitadi, mehſ daram no wiſpahrejà likuma iſnemumu: tihſcha zilweka nogalinaſchana ir peelaiſchama waj eetezama, zittahl to praſa nepeezeeſchams mehrkìs, ſchini gadijumà atklahta meera un teeſibas ſtahwolka uſturefchana: mehrkìs „attaiſno“ lihdsjekli. Ja zilweka tihſcha nogalinaſchana par ſewi buhtu kauna, tad jau wina zaur ſinamu walſis likumu preeſch ſinameem gadijumeem newaretu padarit par labu; walſis jau newar padarit melnu par baltu, waj pahrgroft leetu dabu. Tà tad ir ſpehkà prinzipis: rihziba, kura ſaduras ar wiſpahreju morales likumu, zaur to, ka ta ſchini gadijumà ne tà, kà paraſis, nerada ſliktus, bet iſnemuma kahrtà labus roſnajokumus, war kkuht ari moralifſti eefpehama.

Tà tad, waj tad pateef meli, krahpſchana un ſlepkawiba waretu buht atkauti, waj pat eefkatiti par nopelnu, peenemot ka teem atteezotees uf zilweku labklahjibu waretu buht tikai labdarigi roſnajokumi (eeſpaidi). Bet uf ſcho jautajumu weenkahrſchi atbildet, dara par neeefpehjamu, ir diwejadàs dabas. Pirmahrt pretruna wahrda noſihmè. Wahrdi ſlepkawiba un meli neapſihmè netik ween kà objektivo darbibas ſaturu, tihſchu nogalinaſchanu waj malдинаſchanu; ſchini wahrdu noſihmè eeflehgts tamlihd nelabais ſpreedums. Tadeht tad tas ir „analitiſks“ ſpreedums: ſlepkawiba ir atmetama; ta noſihmè teefcht teeſkà un moralifkà ſinà nepeelaiſchamu zilweku nogalinaſchanu. Lai eeguhtu tihru ſpreedumu wajag iſnemt noſihmes noſodofcho ſpreedumu un par apſpreeſchamo preeſchmetu peenemt weenigi objektivo darbibas ſaturu, proti zilweka tihſcho nogalinaſchanu. Un tad jau ir neſchaubami, ka ta ir atkauta un war buht peenahziga; tà tad teef par teeſibas hauſli, kura iſpildifchana top uſſpreeſta. — Sinams, mums atbildes, bet tamlihd ari atfewifchkat ſerſonai kà tahdat otra zilweka nogalinaſchana ſem katreem apſtahktem, iſnemot peefſpeſtus aiſſtahweſchanas gadijumu, noleegta; kahda ſweſchneeka waj eedſimta nogalinaſchana tautas labklahjibas labà tiktu ſodita kà ſlepkawiba. Un tomehr pehz minetà prinzipa ari ſchij nogalinaſchanai

wajadsetu buht atkautai, ja tikai ir ta pahrleeziba, ka tas wajadfigs preefch zilwezes labklahjibas.

Sche ir jaatbild: nekahda fina ar weenkahrfschu pahrleezibu nepeeteel, lai schis darbs tiktu attaisnots, bet tikai kahda zita rofnajuma objektiva neespehjamiba. Un te nu mehs nonahkam pee ta otra, ko augfchejais teikums kawē issazit. War fazit, teikums: zilwezes labklahjiba ka mehrlis attaisno bes isnehmuma ikweenu darbibu, kas winau kalpo ka lihdselkis ir teorija glufchi neapschaubams; bet prafse tas naw leetojams. Naw nekad isrehkinams, waj kahda sinama fcha weida rihziba, peemehram tautas samaitataja nogalinafchana, dumpineeka, warmahkas zaur kahdu priwatwihru atteezotees uš zilwezes labklahjibu, waj ari tikai weenas tautas paleefamas labklahjibas war rabit tikai isdewigus waj pa leelakai dakai isdewigus rofnajumus. Tajā laika, kad Napoleons I. ar dselsu duhri nospeeda Giropas tautas, tad nodoms winau nogalinat un kkuht par kaspinato tautu glahbeju, neween reis ween buhs usdihdhis kahda duhschiga wihra kruhtis. Peemehram, weenam tahdam buhtu isdewees, apmehram 1808. gadā Erfurtē, usupurejot fawa pascha dshiwibu, Keisarū nahwigi trahpit. Waj tas zaur to buhtu pakalpojais zilwezet, waj tas buhtu pakalpojais apspeestām tautam? Sem toreisejeem laika beedreem, gan domajams, daudsi buhs to isjutufchi. Tomehr tagad mums it wiseem ta teeziba fazit: ir labi, ja tas tā naw notizis. Ir labi, ka Giropas tautam ir bijis atklahatā godigā zihnā jaiskaro fawa brihwika. Ja Napoleons buhtu kritis zaur fleptawas roku, tad schis peemehrs neween gadu fntemus ilgi buhtu darijis jauzofchu eespaidu us moralisko spreedumu, buhtu trauzejis tautu atteezibas, un ari wahzu tauta nebuhtu peedshwojufe to fawu eefchejo atdshimschānu, kas tai pirms dewa tautisko apshu un beidsot ari jaunā walsti politisku eefstenzi. Protams, ka peerahdit un shhi isrehkinat ari scho leetu naw eespehjamis. Te nu atbildes: zaur warmahkas nogalinafchānu laika buhtu nowehrista ne tik ween neismehrojama afns isleefchana, nebuhtu ar' nahzis lihds swehtās alianzes laikmetam, kurfch atstahjis tik neslawenas peeminas; tautibas ideju, kura tagad tikpat ka kahds smags leetuweis nospeesch Giropas tautas, tas beedē ar kara breesmam un ar brunofchānos nospeesch pee semes, nebuhtu dabujufe nelaimigo pahrswaru par pasaulis pilsonisko humanitati un tā tahkat. To wifu jau ari war fazit un naw ne ar kahdeem rehlineem peerahdams, ka ta buhtu maldiba. Naw peerahdams ari, ka Sedanas deena preefch wahzu tautas bija laimiga. To tikai war tizet un tiziba atbalstas us griibu. Zif mas ir eespehjamis fiska aprehinat kahda gruhdeena rofnajumus bes atlikuma, tadeht ka ikweens rofnajums fneedfas lihds besgalibai, tikpat mas morales filosofijai eespehjamis atwahinat atfewischkas darbibas objektivo wehttibu no winas atteezibam pret augstāto zilwezes mehrli. Mehrlins sche isfakti besgalibā. Kas wispahrs flaidra leeta ir tas, ka tāpat ka fiska wispahrejas kustibas tendenzes likumi ari morālē rihzibas weideem ir tendenze, labklahjibu pawairot waj kawet.

Tomehr no otras puses newar noleegt, ka newaretu eestahtees apstahfki, kuros mehrlis attaisno atkahpfchānos

no likuma, tāpat ka giftis sem apstahfkeem war isleetot ka dseedinafchānas lihdselkus. Ar morali ir leeta tāpat ka ar politiku. Naw neweena walsts wihra, neweena politika, kurfch neesfatis to, ka sem apstahfkeem formalo teefbu pahrfahpfchāna war buht nepeeschama. Bet gruhiti gan kahds warēs to apgalwot, ja ween tas naw partijas zilweks, bet spreesch ka teoretikis, ka buhtu stingri p e e r a h d a m s, ka tahda un tahda sinama rewoluzija buhtu bijufe nepeeschama. To war tizet, bet to newar p e e r a h d i t. Nekad naw eespehjamis aprehinat wifas felas no kahdas teefbas pahrfahpfchānas, par wifam leetam ne tās attahlahās. Tā rewoluzijai ka tahdai arween peemiht rofnajums, isjautt wispahrs teefbu stahwokli, masinat teefbas autoritati. Bet zif leelā apmehrā tas noteel, tas naw aprehkinams; peemehrs par teefbas pahrfahpfchānam ari wehl gadu fntemus wehlat war isplatit teefbu nedroschibu. Nekad naw eespehjamis fawilkt kofsumā wifus tos neisdewigos rofnajumus, tāpat ari isdewigos; weenu waj otu pahrswaru nekad objektivi newar konstatet. Tāpat tas ari ar eerafchu likumu pahrfahpfchānu; warbuht gadijumi, kur tahda ir nenowehrfchama, tomehr objektivi naw peerahdams, ka kahds gadijums buhtu; nekad nebuhs peerahdams, ka wifu flikto rofnajumu kofsuma, kahdus rada schis teefbu pahrfahpums paschu un fwefchu semē teefchi un aplintus, teel pahrswehrtis no labajeem rofnajumeem (eespaideem), pehz kureem tad pehz tam zenschas. Kas lausch likumu, rihlojas arween us fawa rehline. Droschi eet tas, kas turas eefchpus likuma. Protams, ka tas naw stiprās dabas, kuras wiswairat zeena droschibu. Tee wihri, kuri wehsturisfā dshwē radijufchi leelas pahrmainas, pa leelakai dakai weenā waj otrā fina atstahjuschi droscho wispahrejās morales un wispahrs peenemtās teefbas zeku.

Kas wispahrs pee schi likuma ir tas ihstēni schaubamais, ir tas, ka tas paweiza teezibu aif tuwateem rofnajumeem aismiršt tahkatos. Mehrlis attaisno lihdselkus, partijas wihrs domā, mehginadams zaur preklandidata apmelofchānu fagahdat pais fawai partijai pee wehlefchānam uswaru; mehrlis attaisno lihdselki, politiskis domā, zensdamees zaur trahpfchānu waj waras lihdselkeem fawai tautai fagahdat kahdu labumu; mehrlis attaisno lihdselkus, kasnizās wihrs domā, apmelodams un gahnidams ik katru godigu zilweku, ja tas neseko wina „wefeligām mahzibām“. Partiju dshwē schis likums teel praktisets fawā wisnejaufakā istulkujumā. Partijas morale arween un wifur teezas us to, nostahdit fawas partijas labklahjibu blakus it wifas tautas labklahjibai; partijas leeta ir laba leeta un tadeht winas labā it wifs ir atkauts.

Waj Jesu it u f a b e e d r i b a scho flehdseenu it fewischkā apmehrā buhtu isleetojufe? Mehrlis peenemt, ka pateefcham prinzipam Extra ecclesiam nula salus*) loti weegli war pawedinat us fezinajumu: kas ir isdewigs pazelt basnizās waru, laust winas eenaidneeku waru, waj ari pawairot winas draugu (starp kureem mehs paschi tee uftizamakee un dedfigakee), tas ir labs darbs, lai tas ari buhtu

*) Ahypus basnizās naw labuma.

pateesu fattu appesfehana un nepareisu isplatiſchana, lai ari ta buhtu zilweku ſlepna nogahdaſchana pee malas waj pat atklathta ſabedſinaſchana. Protams, ka ordena wehſtūrē netruhfſt darbu, kaſ notikuſchi ſchahdā garā un zilweku, kaſ tahdā garā domajuſchi un rihojuſchees. Bet nebuhs leeki peeſhmet, ka koudis, kaſ tā domā, netruhfſt neweenā partijā, jo itweenā partijā un lai ta buhtu tikai literariſka ſette waj ſilologu ſkola wahrda pilmā ſinā walda uſſtats: ahrpus mums naw peſtiſchanaſ! Un tahtaf buhs japeebilſt ari, ka ordenim, ka domajams, buhs peeſtattjuſchās ari tahdas perſonas, kuru ſrds apſina nepeelaida ſchahdus fezinajumuſ. Jeſuitu ſabeedriba, tāpat ari wiſas zitas ſabeedribas, naw ſaſtabwejuſe weenigi no ſwehteem, bet ari ne weenigi no „ſchurkeem“ un kaunprahtigeem wihtreem, ka toſ kahds proteſtantu wehſturneeſ noſtahdijis, bet buhs ſaſtabwejuſchi no zilwekeem. Bet ka taiſni winai ſchis prinzijs peeſtattits ka ſewiſchſ ihpaſchums, tad ordena dedſigs aiſſtahwetajs te wehl waretu eebilſt, ka tam ir ſaws gaiſchi ſarebſams zehlonis: jo ſtipraka kahda partija, jo ta nepatiſkamaka ta pretnekeem, un jo leelakas un pahrſteidsſchakas wiſas uſwaras, jo droſchakti pretneeki tāſ iſiulko ar negodigu lihdsjeku leetoſchānu. (Eſ ſche laſtajuſ daru uſmanigus uſ kahdu jeſuita grahmatu, B. B. Duhr, „Jeſuitenſabeln“ (2. iſd. 1892.), kura peeweſta gara wirkne peemehtu, kuri ſneedſas lihds muhſu laiſkeem un rahda, ka ordena eenaidneeki rihojas pehz ta prinzijs, ka mehrkis attaiſno lihdsjekuſ: jeſuitu iſnihzinaſchana ir mehrkis, kaſ koti wehlams, tadeht

wiſs, kaſ noder wiſus pataiſt zilweku azis ſematus, a priori teizams; katrā ſinā ir atſwabinats no ta pahrbauſchanaſ un isplatiſdams to tahtaf dara labu darbu.)

5. Wehl kahdas zitas ſchāubas pret teleologiſko morales filoſofiju ir tāſ: ta neſpehjet iſſkaidrot a b ſ o l u t o n o ſ i h m i b u, kahdu iſtenā tikumiſka ſajuhta peeleeſ itweenai atſewiſchka i rihtibai. Ja weenigi roſnajumu labā jaiſwairas no morales pahrkahpuma, ka tad pahrkahpums, kura roſnajumi azim redſot koti neezigi, war ſazelt tik leelu juhtu reakziju pee paſcha darba daritaja un teem, kaſ tam azu leezineeki? Peſtalozijſ ſtahta ſawā „Rienhardā un Gertrudē“, ka weens no muhtneeka iſſal-kuſcheem behrneem, no bagatā kaimina tihtuma noſog pahris kartupeku, kuruſ tad iſjep pelnoſ un dala ar ſawām mahſam un brahteem. Wezmahte, kura guſ uſ nahwi ſlima, to mana un leeliſki iſbihtas un uſtrauzas; tikai tad wina war meerigi mirt, kad puiſens kaiminam iſſuhdsjeis ſawus grehtus un dabujis no wina peedoſchānu. Zik neſamehrijs, ka waretu ſazit, ja ſchit moralei taiſniba, juhtu uſtraukuma leelums ar neezigo ſaudejumu; kaiminam zaur ſcheem pahris kartupekeem nebuhs nekahda truhtuma un baiditees par to, ka, ja puiſens wiſus panehmis, zaur to tiks iſjaukta ihpaſchuma wehtiba, ta ari tikai aplama ſantaſija. Ja nu, ka waretu ſazit tahtaf, leetu peemehtojot praſſei, ſchahds uſſtats nodibinatos wiſpahreji, tad ta buhtu tikumibas tikumu autoritates nojauſchana, ſelas buhtu tāſ, ka maſinatos baiſes pret pahrkahpumeem.

(Turpmat beigas.)

II. Needra un „kundu“ jautajums.

„Rigas Wiſes“ apgaiſmibā.

I.

Pehz zeen. laſtaju eepaſihtinaſchanaſ ar Andreewa Needras „Fr. Weinbergi ka audſinataju“ paſneegſim ari Fr. Weinberga atbildi Needram, lai godajamee laſtaji paſchi waretu ſpreest par ſcho abu ſeno beedru intereſanto zihnu. Beigās, ſinams, mehs peeſprauidſim daſchas peeſihmes pee abu rakſteem un raudſim toſ apgaiſmot no muhſu ſtahwokka. Bet lai nu wahrds Fr. Weinbergim. Wiſch ſawā „Rigas Wiſe“ rakſta:

„N. Needra un „kundu“ jautajums. Schis jautajums preeſch N. Needras ir hijis galwenais un wiſch eet gandrihs zaur wiſeem wina apzerejumeem. Needras galwenā ruhpe ir, ka pee latweeſcheem neiſzeltos nekas, ko waretu ſaukt par „kungeem“. Pehz Needras wehſtūres uſſtata tautā jeb kauſchu ſabeedribā war paſtahwet tik diwejada kahtiba: waj nu wiſt ir weenadi, ir tik weena ſchira, kaſ wiſt paſchi par ſewi noſaka, — ta pehz N. Needras domam ir demokratiſka kahtiba ar demokratiſko paſchnoteiſchānu; waj atkal weenadiba ir iſſudufe, un tad wiſa tauta ſadalaſ diwās dakās: kungos un kalpos, pee kam pirmajee noſaka un walda un pehdejee tik klaufa, —

ta Pehz N. Needras ir ariſtokratiſka kahtiba. Nekahdas zitas kombinazijas tautas jeb ſabeedribas organiazija wiſch nepaſiht. Katrs, kaſ ſaka, ka wiſt koudis newar buht weenadi un ka tautai dabikſti wajadſigas daſchadas ſchiras, ir N. Needras azis „ariſtokratiſma“ aiſſtahwetajs, kaſ griib, ka weena „kundu“ ſchira walditu par wiſu zitu tautu ka par kalpeem.

Bet wiſas ziwiſetās paſaules wehſtūre peerahda, ka tiklihds kahda tauta atſtahj meſchonu ſtahwokli, winā at- tihtas daſchadas ſchiras. Sabeedribas eedaliſchana „kungs“ un „kalpos“ ir aiſwehſturiſka un pahraſ pirmat- neja (primitiwa.) Sewiſchki muhſu modernajos laikos wiſa ſabeedriba ſaſtahdas iſ neſkattamām daſchadām ſchiram, un te runat no weenas „kundu“ ſchiras, kura walditu pahz zitam ka par kalpeem, peerahda ſapnoſchānu, bet ne nodarboſchānos ar iſhtenibu. No tam, ka nekur naw, pro- tams, ari pee latweeſcheem nekad naw bijuſe runa. Nekad neweens zilweks naw domajis, ka pee latweeſcheem buhtu iſaudſinama kahda ſewiſchka „kundu“ ſchira, kura zitus pahrwalditu ka kalpus. Jautajums te tik wareja buht: waj nu latweeſchi paleeſ pee tam, ka wiſeem jahuht lih-

PARIZES LATV.
MAKSL. U. RAKOTN.
VEIC. FULBINS

dfteem, un ka nekahda fchäirofchana pee teem naw pee-laischama, — jeb waj pee latweefcheem bija jaisaudfina täpat ka pee zitäm tautam wifas täs daschadäs fchäiras, if kuräm katra tauta pastahw? Scho pehdejo zeku staigaja pee latweefcheem tä fauktee „tautiftee zenteeni“, un tas ir tas zefsch, kuru F. Weinbergs pastahwigi aifstahwejis un kura dehk A. Needra winam tagad usbruhk.

A. Needra naw paslaidrojis, to winsch ihsti faprot sem wahrda „kungs“. Jaunakos laikos wifäs semäs schis no-faukums palizis par tuffchu titulu, kahdu peefschir ifkatram peeklahjigi apgehrtam wihreetim. Nekahdai bagatneeku, waj augftmanu, waj inteligentu fchäirai naw ne mafatäs privilegijas uf scho wahrdu. Tam ir pilniga pilfonu tee-fiba ari muhsu strahdneeku beedribäs un strahdneeku fadfihwē. Sa A. Needra negrib pee latweefcheem „kungs“ fchät jehgumä, tad winsch negrib, ka pee latweefcheem buhtu pee-klahjigi apgehrti zilwek, kas peeklahjigi ufwebas. Kas atteezas uf wahrda „kungs“ nofihmi ka otra pawehlneeks, tad no feodalifma atzefchanas laiteem tahda „kundfiba“ pastahw tik peefsch walfts waras; un priwatä dffihwē ta teek tik uf finamu laiku radita zaur fainneeziškeem lih-gumeem. Schät finä fainneeks ir „kungs“ preefsch faweem „kalpeem“. Bet Needra taf negribes atzelt walfts waru un priwatus lihgumus. Tä tad jadomä, ka Needra ar wahrdu „kungs“ buhs gribejis apffhmet tik kahdas finamas fabeedrifki augftati stahwofchas waj bagatafas fchäiras. Tahdas, ka redsams, winsch latweefcheem negrib atkaut, jo wif, kas ir augftats, jeb „kundfifks“, pehz A. Needras domam ir kaitigs, un tadeht fchahda „kungu“ ifaudfinafchana pee latweefcheem neefot peelaischama.

Bet te jajautä: kur ir robescha, lihds kurai latweetihs pehz Needras domam drihft pazeltees? Zik leela ir ta manta, kuru tas drihft eekraht, lai wehl fkatitios pee go-digeem latweefcheem un kur fahkas bagatiba, kas pataifä latweeti par pekamu „kungu“? Waj latweetim atkauts tik weenstahwa nams, un waj wairaki stahwi faboja latweefchu ihpafchneeku par nekam nederigu „kungu“? Waj latweets drihft turet masu bodeli, un nedrihft dibinat kahdu leeltirgotawu waj effportu weikalu? Waj latweets drihft buht tik mass amatneeks, bet nedrihft palikt par fabrikas „kungu“? Waj latweetim atkauts eegahdat tik masu gruntsgabalu, bet nebuht ne muifchu? Lai jel Needras kgs paskaidro, kur ir robescha, kura jaetur, lai latweefchus waretu iffargat no „kungu“ kahrtas. Studet un zaur to palikt par „kungeem“ Needras kgs taf latweefchu jaunekteem negribes aifseegt, jo no kureenes tad lai latweefcheem rastos mahzitaji?

Sa nu A. Needras kungam ifdotos fchät finä usrahdit wajadfigo mehru jeb latweefchu pazefchanas robeschu, tad mehhs labpraht gribetu finat, tadeht Needra taifni latweefchu tautu grib tä apgraisit, ka winsch tanē negrib kaut isjeltees nekam augftakam? Kadeht pee zitäm tautam, pee kreeweem, wahjeefcheem, angteem, frantscheem drihft buht fchahdi „kungi“ un pee latweefcheem ne? A. Needra taf finäs, ka fabeedribai wajadfigäs augftatäs fchäiras izjekas nenowehrfchami, un ja muhsu semē latweefchu elementu eepfluh-

fchana fchinis fchäiräs teek aptureta, tad winas fastahdifees no zittautibneefkeem. Tad fchis augftatäs fchäiras buhs wahzifkas, kreewifkas, bet tomehr pastahwēs. Augftatu fchäiru (jeb Needras „kungu“) nihfchana pee latweefcheem tik panahktu to, ka wif, kas pee latweefcheem pazeltos augftati, pahreetu zitä tautibä, kur kungi atkauti. Waj tad Needra to nefaprot, ka lahda kahrtiba tik pasemotu latweefchu tautas zeemu wifas pafaules un ari pafchu latweefchu azis. Seh gums „latweetis“ tad arweenu paliktu kas semaks, nekä wahjeets, krees un ziti. Tas, protams, atjaanotu waj weizinatedu fenakos laikos redseto behgfschano no latweefchu tautibas. Tad „latweefcha“ wahrds atkal paliktu kas maszeenits, un fchi latweefchu tautibas nizina-fchana wiswairaf apgruhtinatu tä fauktäs sematäs fchäiras, par kuru aifstahwetaju Needra grib ufmeestees. Taifni zaur to, ka täs fchäiras, kuras Needra fauz par „kungeem“, paleet pee latweefchu tautibas, teek pazelts fchis tautibas gods. Un tas nahk it wifäm latweefchu fchäiram par labu.

Bet warbuht Needra nu teiks: manis pehz lai minetäs bagatäs waj augftatäs fchäiras latweefchu tautä isjekas; tik ween winäm nedrihft atkaut nekahdu dalibu latweefchu politifkä dffihwē, jo wini pataifktu scho politiku par „kundfifku“. Mehhs nu labpraht gribetu finat, tadeht lai taifni fchis fchäiras buhtu ifflehdsamas? Taifni winas izjekas no energifakeem un fpehjigakeem elementeem. Kadeht Needra muhsu leeltirgonus, leelruhneekus, waj pee mantas tikufchos weikalneekus eerauga politifkäs leetäs par mukkeem un nederigeem? Zaur mukhibu un nederibu taf mantu nefapelna. Taifni fchee ftiptree, fpehjigakee elementi, kuras Needra fauz par „kungeem“, wifäs semäs, wifäs tautäs ir wadofchi un ja pee latweefcheem tos ifflehgtu, tad winu politifkä rihziba zaur to tik paliktu nesphejigata. Un ka fchee ele-menti pateef ir ftiptri un fpehjigi, par to it ihpafchi pee latweefcheem newar buht fchahbifchanas, jo fche wini wis-zauri eeguwufchi fawu stahwokli newis ka mantojumu, bet tik zaur pafchu darbu un nopelneem.

Bet Needra warbuht fazis: Es jau neleedsu latweefcheem fchahdus winu augftatu fchäiru elementus ifleetot preefsch politikas wadifchanas, tik ween winu wadiba un wara nedrihft buht semakäm fchäiram zaur ahreju fpehku ufspheetä. Tautas mafam lai peederetu noteifschana, kurfch no „kungeem“ ir ufizibas zeenigs. To pee latweefcheem F. Weinbergs nepeelaischot, un fchät finä A. Needra iffafa ruhktu fchehlofchanos. Ar ahreju fpehku Weinbergs latweefchu mafam ufspheetot latweefchu „kungu“ waldbibu. Weinberga tautifkä politika efot igahjufe uf to, newis gahft „kungu“ eestahdi, bet tik wahzu kungu weetä eelikt latweefchu kungus. Winsch nepeelaischot pee latweefcheem demokratifku pafchnoteifschanos, bet eewedot kundfifku poli-tiku. Spezieli Needra pahmet Weinbergim, ka tas gribot lopt un audfinat tik leelpilfonibu un pehdejäs rofäs gribot nodot waru.

Wif fchis Needras usbruzeens pret Weinbergi ir tik tuffchu, nokultu frasu fskandinafchana bes mafakä realä pamata. Teem latweefchu elementeem, kuras Needra fauz par „kungeem“, naw it nekahdas ahrejas waras, ar kuru

tee waretu zitās schīras peespeest pee paklaufbas. Wineem naw ne masafās eespehjas, spehlet politikā ar ahrejas peespeeschanas palihdīsbu kahdu „kundīstī“ lomu. Wiša wīnu politīskā „wara“ pamatojās weenigi us kauschu ustīzību, us moralīsku autoritāti, kahdu wīni eeguwuschi. Nemšim peemebtram pilsehtu wehleschanu leetu. Te wīseem wehletajeem ir pilnigi weenadas teesfbas, un latweeschu wehletaju pulkā naw nedī „kungu“, nedī „kalpu“. Neeuens newar otram usspeest fawu wadību ar ahreju spehtu. Waj wehletaji weenam waj otram „wadonam“ feko, tas pilnigi atkarajas no wīnu bīhwās gribas, un katram, kas schodeen fekojis weenam wadonam, ir pilna bīhwiba, to riht atkal atstah. Sa Rīgā leelais latweeschu wehletaju wairakums peekrita Weinberga politikai, tad wīnsch to darīja tapeh, ka tai ustīzejās un to atrada par labako. Runat te no kahdas ahrejas peespeeschanas, ir taifni smeekligi. A. Neebra fawai apgalwotai ahrejai peespeeschanaī fin usdot tīf weenu peerahdijumu: „Rīgas Aw.“ teem latweeschu wehletajeem, kas aīf laīfkuma nokawetu fawas wehleschanas teesfbas no kahrtoschanu, bījis peedraudets, ka fabeedriba waj latweeschu kredībeedribas pret teem īstureschotees nelabwehligi. Bet par ko tad šche Neebra īhsti schehlojās? Tas taf tahdeem laīfkeem wehletajeem, kas aīf kuhtribas grib palīft mahjā, tad wīf ziti latweeschu wehletaji eet zīhā, ir toti weseeligi, tad tos pastubina, īsleetot fawas pilsonu teesfbas. Kahda daka schim skubīnājumam ir ar ahreju peespeeschanu, kalpot „kundīstīkai“ politikai? Waj tad A. Neebra nesin, ka balsoschana pee pilsehtas wehleschanam tagad ir aīstlahta, un ka katrs bes bailem war balsot kā wehlas? Pastahwot aīstlahtai balsoschanai, nedī Weinbergim, nedī wehleschanas komitejai, nedī krahtjaku un kredībeedribu direktoreem (— kuzi A. Neebras azīs ir leeli warmahlas —), naw ne masafās eespehjas, ahreji peespeest wehletajus wīneem fekot. Sa demokrātīskā paschnoteīschana, preeksch kuras A. Neebra tīf toti fajuhfminajas, pee latweeschu pilsehtas wehletajeem arweenu pastahwejuse wīsleelakā mehrā, weenalga, waj Weinbergs, waj kahds zīts wadījis schīs wehleschanas. Weinbergs gan pastahwigi eeteizīs, ka wehletajeem der klaufft un ustīzetees latweeschu fabeedribas spehīgakeem elementeem un jaatkratas no radīkaleem un sozīaldemokrateem; bet nekad Weinbergs schaj stānā naw eeteizīs waj aīstahwejis kahdu ahreju usspeeschanu. Wīfs arweenu bījis atstahs wehletaju bīhwai gribai, un Weinbergs teem tīf bījis padoma deweīs un zīts nekas. Kas atteezas us lauku apstahkeem, tad te gan Weinbergs arweenu aīstahwejis īdeju, ka galwenā notīschana lat peederetu faimneeku schīrai, tadehš ka schi schīra pee latweeschu lauzīneekem nu reis ir ta spehīgakā, us kuras wīslabakī war pamatot muhsu semes paschwaldību. Bet schai faimneeku schīrā wīnsch atkal pilnigi stahwejis preeksch „demokrātīskās paschnoteīschanas“. Ari te Weinbergs arweenu ar padomeem usslahjees pret radīkaleem un sozīaldemokrateem un eeteizīs ustīzet wadīschanu saprachtigeem, godigeem, nazīonālī juhtoscheem elementeem; bet nekad pee wīna naw bījis ne ehnas no kahdas ahrejas peespeeschanas eeteīschanas. Wīfs, kas schai stānā pret Weinbergi fajzīs, ir tā fakot īspīrīsteem jeb īj mehles īfīhīsīs.

„Ahreju peespeeschanu“ latweeschu pulkā praktīsejuse tīf weena partija, proti, tee no Neebras tīf fīlti aīstahwete sozīaldemokrati. Sawu ahtri pahrejoscho waru tee nodībinaja weenigi ar terorīfma un ahrejas peespeeschanas palihdīsbu. Wīfās zītās latweeschu partījās turpretīm arweenu pastahwejuse bīhwā paschnoteīschana un moralīskās autoritātes wara.

Wīsaplamakais ir Neebras īsfajitais pahmetums, ka Weinbergs aīstahwot tīf leelpīsonības īntereses. Wīnsch faka: „Ne pilsonību ir Weinbergs grībejis kopt un audīfinat, bet leelpīsonību, latweeschu kungus un patriizeeschus. Geksch tam pastahw wīna nosīhme latweeschu pilsonības jautajumā.“ Un us schi pamata apgalwojuma Neebra tad buhwē tahlak. Schīs pahmetums taifni no Neebras pufes ir tīhri apstulbīnoschs. Wīspīrīms jafaka, ka pee latweescheem „leelpīsonība“ kā schīra ar sinamām schīras īnteresem nemas nepastahw. — Sr pahri desmīt personu, kas fewischi zaur namu buhwi tīkuschī pee prahwākas mantas, bagatības, un kuras warbuht waretu faukt par „leelpīsonēem“, bet wīnu fīkais ir dauds par masu, lai wīni fastahditu weselu schīru un peekohtu kahdas schīras īntereses. Netahdu walboschu stahwolktī latweeschu pilsonībā tee neeņem un newar eekemt. Leelu leelais pilsonu wairums nepeeder pee tā sauzamās „leelpīsonības“, un schīs wairums ir pilnigi pastahwīgs, un no wīna wīfs atkarajas, kas pilsonības wahrdā darams. Bet ja nu ari „leelpīsonību“ pee latweescheem aīstīhtu par pastahwoschu, tad taifni Weinbergam ar leelpīsonības fewischu īntereschu aīstahweeschanu ir wīsmasaf daka. Taifnība ir, ka Weinbergs pastahwigi weīzinajīs latweeschu krahtīsdewu beedribu un kredīteestahschu dibīnāschanās un īspīlīschanās tendenzi; bet ta nahš par labu wīspahrigi latweeschu pilsonības īsaugschanaī. Us weenu wīhru, kas ar scho kredīteestahschu palihdīsbu īsaufīs par „leelpīsoni“, nahš warbuht dīwī fīmti, kas tahdā zekā nodībinajuschī fawu „weenkahrtjaku“ pilsona stahwolktī. Un tad wīsgalwenais: Weinbergs nekad naw bījis par zentru, ap kuru grupetos leelpīsonība. Wīna peekriteju pulkā taifni schi leelpīsonība reti fastopama, bet toteef jo wairaf wīdejee un masee pilsoni. Weinbergs gan atfewischkus leelpīsonus eeranga par toti derigeem darbīneekem latweeschu publīskā dīshwē, tāpat kā ari studetus, bet wīnsch tos nenostahda par tahdeem, bes kureem newar īstīft. Taifni Weinberga wīrseens īsgahjīs us to, nostahdit wīdejo un maso pilsoni blakus agrakeem wadoneem. A. Neebra weenā no faweem rakīteem teiz, ka wīnsch nekad neefot bījis Weinberga peekritejs. Stīn pareīfī, jo A. Neebra pats arweenu meklejis fāites tur, kur ir leelpīsonība. Ap „Rīgas Awīfī“ nekahdī leelpīsoni, nekahdī kapitalīstī nekad naw grupejuschees. Weenīgā awīse, no kuras dauds mas war teīft, ka ta teef īsdota no „leelpīsonēem“, un ka tahdī ap wīnu grupejas, ir „Latwīja“. Un taifni pee schīs Iapas A. Neebra pedalas un wīnā eeweeto fawus gara raschojumus! Nedsams, ka Neebru wīna īhstās fīepenās personīskās un fabeedrīfās fīmpatījas wēlf us bagatneeku pūft, un ka wīfs tas, ko wīnsch rakīta „demokrātīfīmam“ par labu, ir tīf teorija, bet ne praktīka. Un kad nu schahdos apstahkos A. Neebra

pahrmet „leelpilfonibas“ aistahweſchanu Weinbergam, kurſch nekad naw eestahjees preeſch bagatneeku leetas, tad jaſaka, ka pateeſt gruhti nahkas, nerakſtit ſatiru.

Mums jau agrak nahjees aſrahdit, ka Needra neapſnigi uſnehmis ſewi Baltijas ſabeedribas ariſtokraatiſkos aiſſpreedumus pret wibejam un maſajam ſchkiram. Praktiſki pehz wina iſnahk, ka politiſka lomu ſpehlet drihſti tif ſtudenti un bagatneeki, pee kam maſee kaudis jameelo ar demokratiſkam fraſem. Tee wiſadi jausteiz, bet tee nedrihſti gribet konfuret ar ſtudentem un bagateem un ſpehlet lomu. Needra ſawâ ſnaâ ir zilweku mihtotajs: wiſch ir gataws uf labdaribas upureem preeſch maſeem kaudim, bet wiſch

uf pehdejeem arweenu ſtatas no augſchas. Wiſch negrib atteiktees no ſajuhtas, ka wiſch ir labdaris, kuram par wina iſtureſchanos peenahkas maſo kauſchu pateziba un augſteentiba. Un tad winam blaſus grib noſtahteem un warbuht leelatu lomu ſpehlet kahds maſais pilſonis, tad Needra to nepatiſkami ſajuht. Tahdu weenlihdſibu wiſch nebija domajis. ſhpaschi tadeht Weinberga rihziba pehdejos gados Needram tif nepatiſkama, ka ta zenschas weenkahrschos pilſonus praktiſki noſtahdit blaſus ſtudentem un pamatot politiſku wiſwairak uf weenkahrscho pilſonibu. So Needras ideals ir: wadiſchana no ſtudentem wiſreem, kas mehtajas ar demokratiſkam fraſem.

Rooperazija.

P. Sadirins rakſta awiſe „Moskowljij Feſchenedjeknif“:

Starp XX. gadu ſimtena eewehrojamatam ſabeedriſtam parahdibam jaairahda ſewiſchki uf kooperatiwas (kopdarbibas) kuſtibas peeaugſchanu, ta Neetum=Ciropâ ka ari pee mums Kreewijâ. Tas ir warens faktors, kas iſſauz leelas pahrgroſibas tautu ſaimneeziſkâ un garigâ dſihwê.

Neetum=Ciropâ kooperatiwas eestahdes, ſchis ſtrahdneeku ſchkiras brihwâs ſaweenibas winas paſchas ſaimneeziſkâ wadiba, jo leelâ mehrâ iſplatijuschas, it ſewiſchki produktiſdaliſchanas laukâ un konſumbeedribu weidâ, tâpat ari laukſaimneeku dſihwê, kreditz, krahz un aiſdewu=kaſu weidâ, beedribas, kas eegahdâ un nodod preeſchmetus, kuri waja-dſigi preeſch ſchgruntneeziſbas, peenſaimneeziſbas arteki, kooperatiwas ſudmalas u. t. t.

Anglijâ, tagadejo kooperatiwo eestahſchu dſimtenê, konſuma beedribas aptwer zeturto daku no wiſas walſis eedſihwotajeem, wairak nekâ 11,000,000 perſonas. ſaurmehra apgroſijums konſuma beedribam Anglijâ pahrfneeds gadâ miljardu rubtu.

Wahzijâ registreto kooperaziju ſkaitis iſtaifa 27,000; wairak nekâ puſe no wiſeem patſtahwigeem laukſaimneeteem peeder pee ſchim kooperazijam.

Ari maſakas Ciropas ſemes, ka peemehram Danija, Italija, Holande eenem kooperaziju ſnaâ eewehrojamu weetu. Danijâ, ka kahds paſiſhtams italeſchu kooperators iſſakas, ir taiſni laboratorija iſdewigeem kooperatiweem ekſperimenteem, kas teek iſdarita wiſas zilwezes labâ.

Wiſâ Ciropâ (eekſkaitot Kreewiju) ir ap 16,000 konſumbeedribu, kurâs aptwer 32,000,000 zilweku.

Kas atteezas uf Kreewiju, tad ſche kooperatiwâ kuſtiba, kura reiſâ ar kuſtibu Neetum=Ciropâ zehluſes tikai demwipadſmitâ gadu ſimtena 60 gados, lihds 1905. gadam bija attihſtijufes tikai toti maſâ mehrâ. Lihds 1905. gadam Kreewijâ wehl nebija pilnas 1000 pahrtikas beedribas, 649 kreditbeedribas, 831 krahz un aiſdewu kaſes un ap 1000 laukſaimneeziſbas beedribu.

ſche wehl japeeſhimê, ka netik ween kwantitatiwâ, bet ari kwalitatiwâ (t. i. ne ween daudſuma, bet ari labuma

ſinâ) puſe bija wahji attihſtijufes. Konſuma beedribam bija waj nu atkarigs rakſturs — tās bija fabriku, dſelſſzeku un ofizeeru ſabeedribas — waj ari tās bija dibinatas no „inteligenzes“ preeſch labdarigeem mehrkeem waj iſſklaideschanas. Krahz un aiſdewu beedribu darbiba bija nedabiga, beeſchi ween tās bija nedſihwas eestahdes, kurâs nodarbojas ar pagarinato ſumu pahrrakſtiſchanu.

1904.—1906. gadi, kuri dewa tif ſtipru gruſdeenu paſchapiſinas pamodinaſchanâ tâpat ari tautas paſchdarbibâ, attahja pehdas ari kooperatiwâ kuſtiba. Semneeki, ſtrahdneeki, amatneeki, eerehdai, ihſi ſakot, wiſa darba kauſchu ſchkira ſahka apkert, ka winas ſaimneeziſko apſtahktu uſlaboſchana atkarajas weenigi no winas paſchas, ka ir welti to gaidit no ahreenes, un tadeht teem paſcheem jarada ſawas ſaimneeziſkas eestahdes. ſſnahkums bija drudſchaina zenschanas radit jaunâs kooperatiwas eestahdes un wezo darbibu paplaſchinat. 1907. gadâ ween iſzehlâs 1136 jaunâs kreditz, krahz un aiſdewu beedribas.

Kijewas gubernâ, kur lihds 1906. gadam bija tikai 37 konſuma beedribas, iſzehlâs no jauna 1906. — 14, 1907. — 197 un 1908. — 194. ſchimbrihſcham ſchini gubernâ ir 442 konſumbeedribas.

1909. gada ſahkumâ Kreewijâ bija jau pahri par 2000 konſumbeedribu, pahri par 4000 kreditz, krahz un aiſdewu beedribu un 1500 laukſaimneeziſbas beedribu.

Wiſs ſcho minetâ tipa kooperatiwo eestahſchu kopſkaitis Kreewijâ iſtaifa gandrihs 8000, kas aptwer 2,500,000 perſonas. ſcho eestahſchu darbiba parahdas ihſti realâs ſumâs. Kredita, krahz un aiſdewu kaſes gadâ dod pahri par 100 milj. rubtu aiſdewumu, no kureem leelakâ daka teek iſleetota preeſch ſaimneeziſbas uſlaboſchanas. Konſumbeedribas tâpat iſgadus pahrdod wairak nekâ par 100 milj. rubtu prezes. Kahda ſewiſchka weida kooperatiwo eestahſchu peeaugſchana, peenſaimneeziſbas arteku, ſewiſchki Sibirijâ un ſeemetu gubernâs toti ſtipra.

Sibirijâ ween paſtahw apmehram 800 kooperatiwo moderneeziſibu ar 120,000 perſonam, kurâm peeder 700,000 gowis un kuru apgroſijums iſtaifa 16 milj. rubtu.

Blafus beedribu peeaugſchanai daudſuma ſinā noweh-rojama ari wīnu peeaugſchana labuma ſinā, kooperatiwas ideojas padſtkinaſchanā. Par jaunu poſmu kooperatiwā kuſtibā Kreewijā jaeeſtata ari zenſchanās pehz fauſtarpejas kopdarbibas, kaš ſtarp zitu parahdijās ari wiſkreewu kooperatiwā kongreſa faſauſſchanā, pee kura peedalijās pahri par 800 kooperaziju aiſtawji, kà ari zenteenos radit organizaziju ſaweenibas, kaš ir eeſtatamas par kooperatiwas kuſtibas baſteem.

Œhimbriſcham kreewu kooperazijas wadoni jau domà par to, ka jadibina banka preeſch ſchim kooperatiwam eeſtahdem un tadeht likumdeweju eeſtahdēs ſchinī laukà jadabun zauri ſewiſchka likumdofchana.

Kreewu literatura gadu no gada top bagatata tiklab ar originaldarbeem, kà ari tulkofumeem, atteezotees uſ kooperazijas lauku. Beſ tam jau ſchimbriſcham daſchi laikrakſti, kuzi nodarbojās ſpezieli ar kooperazijas jautajumeem. Neraugotees uſ kooperazijas kuſtibas tahtakeem uſ dewumeem nahſotnē, tee jau tagad, paſtahwoſchas kahtribas rahmi, ir milſiſta ekonomiſka wara ſtrahdneeku ſchiras rokās.

Œewiſchki leela ir kooperaziju noſihme tirdſneezibas un laukfaimneezibas laukà, kaš preeſch Kreewijas, kà laukfaimneezibas ſemes no leelas wehrtibas. Wiſeem teem, kuzi zenſchas pehz Kreewijas un winas lauſchu mafu meerigas atjaunoſchanas, wajaga zenſtees pehz kooperazijas, kà we.na no droſchakeem zekeem, lai ſafneegtu mehrki.

Par to paſchu tematu Waſilijſ G o l u b e w ſ awiſe „R e t ſ c h“ rakſta ſekofcho:

Kooperatiwo krediteeſtahſchu ſkaiſs pehdejos gados ſtipri aug. Œhimbriſcham ir jau 3000 krediteeſtahdes. Beſ ſchaubam tās atnes leelu labumu. Pee tam wīnam jau-nakà laikà atweros jauna eeſpehjamiba — weizinat raſchas

iſdewigu realiſaziju. Daſchas mafas laukfaimneezibas beedribas Poltawas gubernā jau uſſahluſchas operazijas, lai labibu uſtrahtu. Un laukfaimneezibas beedribu aiſtawju kongreſā Poltawas gubernā jau pagahjuſcho gadu tika noſpreeſts ſchinī noluhkà dibinat no ſchim beedribam ſaweenibu. Uri daſchas krediteeſtahſchibis iſdara ſchahdas operazijas.

Bet lai ſcho eeſtahſchu darbiba atneſtu pateſu labumu, tam ir wajadſigs ſolids pabalſis. Œchi darbiba pa galwenai teeſai teeſ kaweta zaur apgroſibas lihdsjeku truhumu. Par ſcho lihdsjeku awotu waretu noderet ſemſtwu ſhſt-kredita kaſes. Tomehr taiſni ſchinī wirſeenā no pehdejam wiſmaſat kaš teeſ darits. Semſtwu kaſes attihſta toti wahju darbibu: lihds 20% no wīnu lihdsjekkeem guk ne-iſleetoti.

Tas wiſs ir wehl noſchehlojamaki tadeht, ka paſchas ſemſtwas jau ſen mellejuſchas pehz leelakam teeſbam ſchahdu ſhſtkrediteeſtahſchu dibinaſchanai, bet ſchis teeſbas, kuras tam zaur 1906. gada 14. juniſa ſtatutu dotas, tās iſleeto wiſai nepilnigi. Pehz ilgām debatem par ſhſtkredita noſihmi un par wajadſibu ſhſtkredita buhſchanas nodot ſemſtwu rokās, pehdejo 2½ gadu laikà nodibinatas tikai 35 ſemſtwu kaſes — taš ir pateeſcham apkaunojoſchs ſakſis! Politikais gara ſtahwoſkis jau ſen ir normals, kà tad ſchinī ſinā ſemſtwas ſawu wiſzinaſchanos nekahdi newar attaiſnot.

Ir toti noſchehlojami, ka ſemſtwu kaſes palaiſch taiſni ſawu galweno uſdewumu — kooperatiwu eeſtahſchu un ſhſtkredita weizinaſchanu uſ laukeem. Iſrahdas, ka no 35 ſemſtwam, kuzām ſhſtkredita kaſes, tikai 8 ſemſtwas ſhſtkredita eeſtahdem iſſneegufchas aiſdewumūs.

Tikai tad ſemſtwas pateeſcham buhſ ſtrahdajuſchas pee ſemneetu ſaimneeziklas pajelſchanas, kad tās iſpildis ſcho uſdewumu.

Kad druwa breeſt.

Kenē Baſena romans. No franſchju walodas tulkots.

(Turpinajums.)

Preeſchſtrahdneekam ſlahpa iſzelt kahdu ſadatiſchanos. Pajelto puteku reebigà ſmaka uſtrauja nermūs.

— Œs deru par Wiſtoru! wiſch uſſahla . . . Kahlē, mafais Wallons! . . . Wirmais ſpehks . . .

— Par kuru tad juhš kà dereet? atbildeja kalejs no kahda tahta.

Wīnam tuwu kahda balſs, kaš droſchi ween peedereja maſajam aitu ganam un kureſch iſleezās ahra, ahtri noſflaneja:

— Klufat, luhk, Heilman kundſe nahk: ta ir wina, kaš eeguhs warona apkampeenu!

— Lai noteek! kleeſa iſpreezas ſlahpſtoſcho rupjās balſis. Kureſch buhš taš, kaš turēs deribas?

Heilmanſ neteiza neka.

Wiſch peeſkrita peeſahpigi, tapat kà wiſſ pahrejee ſchim publiſkajam familiarajam nolehmumam.

Wiſch bija redſejis ſawu ſewu nahkam, ari wiſch patš.

Wīna nahza tezinūs, lehſdama no weena atmema uſ otra, apahwuſe platos ſahbatūs, ap galwu apnehmuſe triko peleko ſchalli, kuru ta likās arweenu no rihteem agri, kad bija wehſaks un kad ta gahja moderneezibu apluhkot.

Kad wīna eenahza ſem plaſchà nojuma, wehl eeſteidsās pahris zilweku no ſtacka un no rijas, itkà baloſchi, kuzi nolaiſchas no jumta, un Wiſtors wīnai ſazija:

— Kundſe, taš, kureſch buhš žihnā uſwaretajš, juhš noſkuhpſtiš!

Wīna parauſtija plezus, kà to dara mahtes, kuras ſpreeſch, ka ir labi daudſ ahprahhtibas taiš luhgumos, kurus iſteiz wīnu behrni, un wīna ſazija:

— Œs nahzu paſtnot Heilmanim, ka alus ir noweetots.

Wīna apſehdas nomatis uſ kahdas oſola plantas, kura bija nolikta pret keegeku ſeenu.

Wina fawilla usatschus.

Wina bija nahkufe nostatitees Gilbertu, kuresch bija nolehziis no augstas planku grehdas un kuresch sagatawojās us zihnu.

Ar weenu rotas greeseenu winsch bija aissweedis fawu westi us wahgu plahzes un winsch tuwojās us diweem fokeem Wittoram.

— Es juhs issauzu! winsch fazija.

— Bravo, wezais! kleebsa kahda halves . . . Winsch ir galants! . . .

— Tew ir spehks kaulos! Dod winam labu mahzibu, Wittor! . . . Nost ar niwerneeti! Lai dshwo Wallons!

Schi abu zihkstetaju leela daschadiba wifus skatitajus stipri usiautrinaja. Wini istaifja pusrinki; wini isteepa taklus; daschi pat rahdija fawus dseltenos sobus starp trih-zofchajam no wehfuma luhpam.

Wina kalla mustuti sem wina ahdas trihzeja.

Gilberts kustejas tikai ar puslem; wareja tikai redset, ka palika sarkani wina waigi un mute un wina gaischa bahrsda bija lihdsiga plauscham, kuram gaisa truhsti.

Winsch kahwa islaidt spehkus fawam pretineekam.

Pehschni rotas, kuras winsch bija pazehlis augstu gaisa, nolaidas; winsch tas apwija ap faleekuschos Wittoru un to pazehla un ar weenu rahweenu to faturedams ais widus, apgreesas, apgreedams ari zilweku, ka wilzimu un kura kahjas pa gaisu greesdamas istaifja pusrinki, ussweldams to us faweem weza malkas zirteja plezeem un muguras.

Breeta un dufmu kleebseni juku jukam ka wirpuli fa-greesas un fashchdas ap abeem zihkstetajeem.

— Deesgan! Winsch ir uswarets! Ne! Tu wimu nogalinaft! Pahrdroschais!"

Stats us Aleksandra tiltu Rigā.

— Usmanibu, Wittor! winsch ir dauds leelaks par tewi.

— Ja gan, bet winam ir trihsdesmit gadu wairaf . . . Neislaid wina no azim, Wittor!

Kluseja abi schee zilweki, ka duelisti un itweens no teem mehginaja ar skateem apshehrt pretineeka kermena to meesas datu, kura wi slabak waretu ar rotam peellupt.

Bet pa tam ka masakais no wineem faleeza kahjas, sagatawodamees us lehzeenu, Gilberts palika stahwot taifus ka sweze, masleet eeplehstam kahjam, rotas issteepdams, kruitis un fahnus nemas neaiffargadams.

Par Wittoru spreeda, ka winsch peederot pee parasti stiprajeem zilwekeem. Ar semu nolektu galwu winsch metas pret niwerneeti, fatwehra to ais apafschas ribas, un salafjis wifus fawus spehkus, mehginaja to apgahst, aissweest to pa kreift, pa labi, noschnaugt, fasppest tam zetgalus.

Wehl scheem kleebseneem atskanot, Gilberts pagruhda abas rotas sem pretineeka kermena, ar jaunu kehreenu fatwehra to ais muguras un kermena apafschadas, eespeesdams fawus pirstus winam drehhes, taukos, mustukos un pazeldams to wehl reis us faweem pirstu galeem.

Wittors kauza pretim turedamees.

Wif klahtesofchee bija peezehluschees.

Heilmans, applaufu un kleebsenu juzekft dewa shmi:

— Deesgan! Laisheet wata!

Gilberts kahwa krist us klona pahrbreedetajam pretineekam, kuresch glahbas lahdedams.

— Geshim! Gilbert! fazija Heilmans smeedamees, tas ir noweikts! Sums naw mirona rota! . . . Juhs gan tatschu eset mahzjees?

— Wif u ko eemahjas meschâ, Gilberts atbildeja, westi uswilfdams.

— Bet luht kas! kahda halves eefauzâs, winsch neap-kampj tās?

— Tâ isleekâs! fazija Heilmans. Gjeet dsert . . . Wif! . . . Alus ir atwests . . .

Kalpi sefoja preefschstrahdneekam, un leetû, fappeedufchees zeefchâs grupâs, pameta tee peedarbu.

Diwi pehdejee pameta statu atpakaf.

Preefschstrahdneeze bija palikuse sehshot us osola plankas pret keegetu feenu.

Wina nesmejjâs.

Wini pasuda.

Gilberts palika diwatâ ar to.

Winsch bija kkuwis gluschi bahls. Winsch nedrihtsteja tai tuwotees wairaf . . .

Tâ kâ wina nefa neteiza un kâ wina tikai raudstijâs us ta pahmetofchi un ar lihdsjeetibu, winsch tuwojâs tai bailigs un kâ behens.

Taunâ seewa bija lihdsiga kâ kahdai basnizas statujai, tikpat mas ustraukta, zil mas seewischiga.

— Skuhpsteet tatschu mani, jo juhs eseet to nopelnijs. So tas naw tas, kas buhtu kauns.

Winsch noleezâs un nosfuhpstija to us waiga, un wina ta neatgruhda, bet winsch atkahpâs pats no sewis.

— Kloketa kungs, wina fazija, tas kas ir kauns, tad tās ir tās domas, kuras jums firdi. Waj juhs domajeet ka es ta neredsu? . . .

Winsch neatbildeja, bet feja winam kkuwa bahla kâ mironim.

Wina runaja lehni, azis plaschi atplehtuse un pilnas fwehtâs taisnibas.

— Zilweks ar peezezfmit gadeem! Zilweks, kuram ir meita manâ wezumâ, jau apprezejufes meita, tâpat kâ es! . . . Tas ir kauns manim pakaf dsihtees . . . Jau no pascha sahuma es esmu par dauds laba preefsch jums . . .

Wina dsirdeja kahdu toti kluft runajoschu bahf:

— Ja.

Zilweks wehl attahlinajâs.

— Es negribu list juhs aisdihht; jums fawa maife ja-nopelni, bet ir wajadfigs, ka tas nobeidsâs!

Bahls atbildeja.

— Ja, tas wif nobeigfees.

— Un tuhlt, un us wifseem laikeem!

Un paschu pirmo reis winsch paluhkojâs tai stingri feja un wina redseja, ka nahwe beidsot ir eestahjufes wehrschu gana firdi.

— Urdeewu! winsch fazija.

— Kur juhs eeseet? . . . Es neprafu lai juhs aiseetu! . . .

Winsch neatbildeja. Winsch aifgreefâs, un, nemdams fawu tuhbas jepuri no tās paschas weetas, kur winsch bija nehmis westi, tad winsch greefâs us reetumu puff, us to puff, kur no peedarba weda durwis us pagalmu un pagalma us zeematu.

Driht winsch bija sem leetus gahseeneem.

No fermas kahda halves kleebsa:

— Gch! Kloketa, schurpu! Tu est famalbijees zekâ!

Kahda tuwaka halves winu fauza atpakaf.

— Paleezeet, mans nabaga Kloketa! Es juhs nedfenu projam! Man ir schehl juhs aisejot redsam! tikai es newaru . . .

Ne weena, ne otra halves neaptureja, ne ari palehninaja wehrschu gana fokus.

Wina augstais stahws kkuwa redsams jau fermas wahrtos.

Un Gilberts pagreefâs pa kreift, gahja ahtri; nere-dsedams neweena, pa zeka dubteem, leetû, kurfch negribeja rimt liht.

Winsch bija zekâ pret deentwideem.

Kad winsch bija jau wairaf kâ diwifmets metrus no Pein-Sandas, winam schkîtâs, ka tas lihds ar wehja pluhfmu buhtu fadsirdejis weenas feeweetes kleebsenu un teefchi wahrdu: „Bahrnahzeet!“

Bet wina firdi bija jau nahwe eestahjufes. Nabags winsch gahja pa wentuko zeku.

Winsch nejuta uhdens, kas tezeja tam gaz kassu un rokam.

„Zilweks ar peezezfmit gadeem! . . . Tas ir kauns manim pakaf dsihtees! . . . Wina ir taisniba! . . . Naw wehrts ka es dsihwoju . . .“

Winsch nesinaja pats, kur winsch gahja; winsch behga; wehjsch lodaja pa mahlonu plaifam.

„Wina mani aifdsinuse! . . . Neweena pascha manim naw wairs wirs semes . . . Neweena pascha! . . . Kahda dsihwiba bija mani! Luht, tam beigas! Es biju teem daudsajeem lihdsigs . . . Es esmu noschehlojamais . . . Tatschu gan, tu wareji labaf eefahkt, mans nabaga Kloketa. Eji ween, eji ween! Naw wajadfigs, ka tu wehl pahrnahz! . . . Kloketa, tu tas est, kam tâ ko fazija! . . . Paleezeet meeriga, Heilman kundse: aisees tahki, neatnahks wairs.“

Winsch kustejas grehti pret leetu un pret wehju; dubki tureja atpakaf wina sahbatus; mahlonis, kâ kahda straume tezeja pahr nedfihwo semi un aifsehgtam mahjam . . .

Klokets elpoja smagi; winsch raudstijâs pahr semi pahrp-luhduscho uhdeni, kas skrehja tam sem kahjam.

Aufstums, tulfchums, nogurums, kauns, weena zilweka dsihwes gahjuma behdas, wif tas fajaukdamees radija nepahrwahramu ahprahstibu, kura attihstijâs sem milftgajeem uhdens gahseeneem, bet uhdens isgarojumâ fastinga wina afnis.

Melns putnu padebes no wahynam, kurlifcheem, kih-witem skrehja pa lihdseno laukumu un Kloketa preefschâ apstahjâs ihf:

„Laisheet mani juhs ziti! Neaifstareet manis! Es jau esmu deesgan nelaimigs!“

Spahrni tad aifflihdeja weesult.

Winsch mehginaja issinat, kur winsch atrodas.

No fermas isnahkot winsch bija sahjis eet pa zeku, kas wed schkehrfu pahr laukeem un kurfch tad pagreefchâs us Kwarublas meestinu, pehz tam turpinajums us Kwiwefschenu.

Wifas wina fermena afinis bija fakahpuschas tam fejā un swanija smagi wina smadsenēs.

Ar ahrprahtigām azim Klotets apluhkoja Kwarublas mahjas, kas peldeja winam pa kreisi weenos leetus pluhdos, un domaja:

„Man tikai wjadsetu atrast Walenzienas zeku un es mestos sem tramwaja rateem . . . Tahdas leetas noteef deesgan beeschi . . . Wini pat nepasfhtu manis, kad es buhtu jau miris.“

Winsch schaubijas.

Kauns wina gruhda.

Tumschs instinktis wina attureja . . .

Waj tas bija sakara ar tam balsim, kuras, wehjam pazetotees, bija nahfuschas no Bein-Fandi fermas puses? Ne.

Domas fajula.

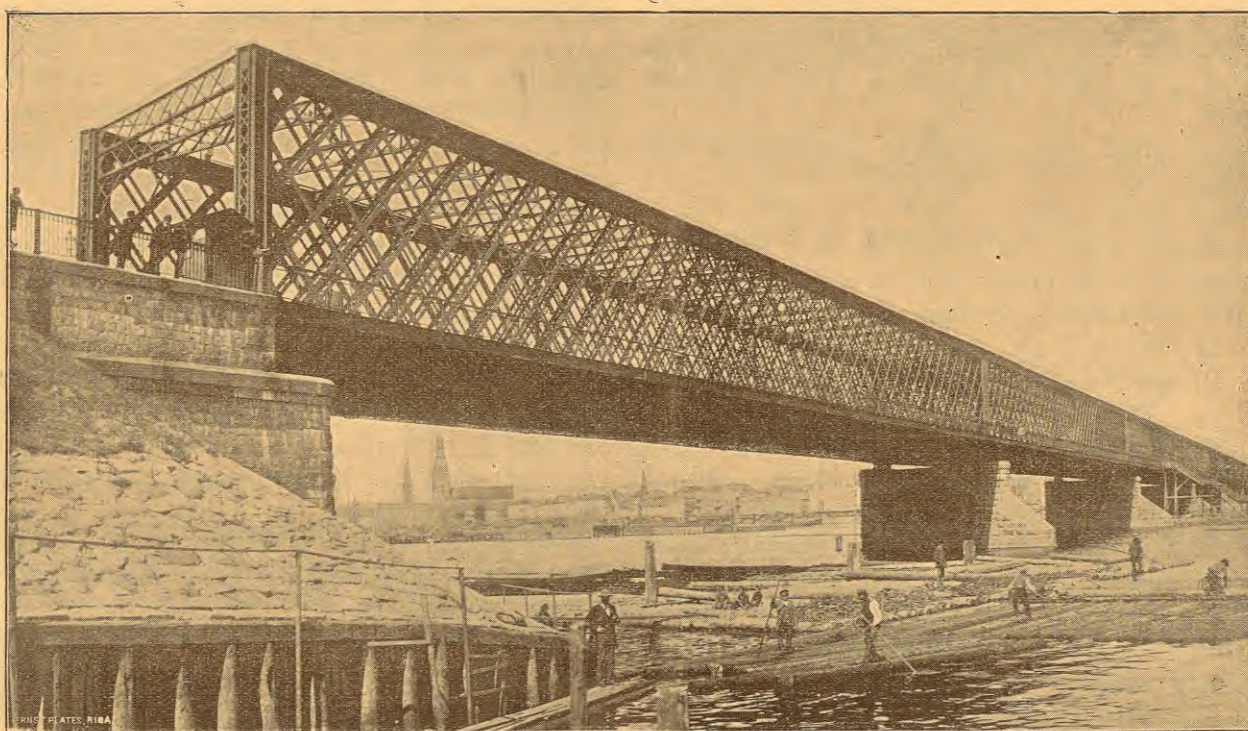
„Es nesinu . . . Winsch nebuhs wairs tur? Es winā tā tā tikai lihdsjeetibu modinaschu . . .“

Un ta bija ta nekaidra zeriba, pusatmina, kas Gilbertam leedsa nogreestees pa zeku, kas peeweenojās tramwaja lindhaj.

Un winsch atkal fakta kustetes us preefchu, famehrzets, fadausits, bes domu, apreibis no nelaimes.

Un schai aukā winsch aisneedsa Kwiewreschenu, isgahja zaur preefchpilschtinu, eenahja Blant-Miseronā, fahhdams eet us Kwiewrenas zeta paaugstinajuma puft . . .

Behz tam, tiklihds winsch bija atwehris fawa drauga Hurmela durwis, wina spehks ari bija jau tuhliit beidsees un winsch nokrita pee semes fltajā drauga istabā.

Daugawas dšels tils.

Plascha ferma bija tā noslauzita, noslibtuse, no leetus negaifa isnihzinata . . .

Un us dubteem peedfhtā tihroma newareja buht zits gahjejs, tā tikai wehrschu gans.

Un labi tahki preefcha Klotets eewehroja masu spofschumu; bes schaubam uguns apgaismots logs no tahdas Kwiewreschenas nomales mahjas . . .

Un tas winam atgahdinaja Kwiewrenu, kura ir gluschi tuwu, un meefneeku, fawu draugu . . .

Wina nabaga, flimā un nogurufe galwa nomozijās ar tahda datuma atzerefchanu . . .

Ko winam bija teizis Hurmels? . . .

Par tahdu deenu winsch bija runajis? . . .

Waj tas nebija 17?

Bekofchana?

Atmina tam wairs neatbildeja.

Bahra stundas wehlat winsch pamodās gultā, kurai blakus sehdeja Hurmels.

Meefneeks nehma nabaga niwerneefcha rofu fawā rokā un fajija:

— Klau, wezais, kas tad nu noteef? Kas par ideju tad schahdā laikā juhs atdsina? . . . Juhs buhseet prahta fajuzis, us ko es deru? . . .

Kloketa flatā wehl bija palizis kaut kas no ahrprahtibas.

— Es biju domajis, ka es neefmu tā tee ziti, Hurmel; es efmu tahds pat tā wini: manim naw wairs neta zaur ko dshwot! . . .

— Nebaidatees! meefneeks fajija, dodams fawam draugam shmi kluset; nebaidatees: famehr wehl man buhs maife, ari jums winas netruhks . . . Paleejeet meerigi; juhs eseet kluwufchi jau labaki.

LATV.
KONST.
OLCINS

See schein wahrdeem eenahza seewa. Winai neta ne-
wajadseja isskaidrot no wisa ta, kas bija notizis.

Bet dauds labat neta winas wihrs, wina bija atmi-
nejuse, ka wisa schi nelaima bija tikai kahdas personigas
leetas deht.

Wina runaja ar gudru halft:

— Kaitigs ir wiss tas ar ko tu wakar eesahfti. Gepree-
zinat wajaga scho zilweku. Sirds winam flima. Tew
wajadsetu atteiktees eet us Feitu.

— Es isdarischi kaut ko labaku!

— Ko tatschu?

— Es wedischi winau lihds.

— Winasch negribes?

— Seewa, Gilberts Klokets ir muhsu draugs. Ja
atkal tik waretu winau atspirdsinat preefsch zeka?

— Tad lai buhtu ta, peebilda seewa.

— — — — —
Nahkoschaja deena, festdeena, Gilberts peezehlas tikpat
wehlu, it ka kad winasch buhtu ilgat pee kahda nakts darba
uskawejees.

Winasch gribeja tuhlt aibraukt no Hurmela, bet peh-
dejais to attureja.

Winasch winam waizaja:

— Schowakar es gribu iszetot. Ta tas ir nolemts jau
kopsch senu laika. Ta ka juhs sakat, ka es esot juhsu draugs,
tad labi! neschikintees: pawadeet mani?

— Us kureeni?

— Us Manaschu, kas naw koti tahli no Kwiem-
renas.

— Ko juhs tur dariseet wina?

Meefneeks stomijas weenu mirkli ar atbildi, sahbdams
fmeettes, neraugotees us sawu nemeeribu un runaja:

— Mans braschais, mehš koti flikti pasihstam sawus
bekgeeschu beedrus, kas to paschu dara ko mehš. Tas ir
kahds peenahkums, ko pehz eespehjas it gabus usnemās.
Juhs to tik labi nesineet, juhs, nijewreeschi. Bet pateefba
tas ir tas weenigais kas jums truhst. . . . Bet zitadi
wisadi juhs nemas neeseet speesti ta rihkotees ka mehš.
Nahzeet tikai weenigi ajs draudstibas pret mani? Apfoleet?

Un Gilberts sazija — ja.

Winasch bija noguris no dsihwes; winam bija bailes
weenam palikt.

Un wakarā winasch sehda ar Hurmelu wilzeena, kas
winus aishweda pa preefschu lihds Monfai, pehz tam pret
pulksten septineem lihds Luwijerai.

Stundas pagahja.

Zeka gabalu, kas schir Feit=Manaschas kalnainu no
Luwijeras, wini nogahja kahjam.

XIII.

Feit=Manascha.

Nakts bija skaidra.

Wini gahja pa kahdu zeku, kas nebija ne draudses, ne
zeema, ne pilfehtas zeksch; brihscham zeka malas bija ar
kokeem apstahditas, brihscham zeka malas bija pusgahsuschās
neleelas mahjeles, brihscham fabrilu seenas, brihscham

schogi, ajs kureem atrada te birstala, te kahds neleels
augsta mescha gabals un kahds plats nojums no kahda
bagatneeku hoteto.

Ziti lihdsigi zeli gahja schkehrsam pahri schim zekam.

Brihscham zeksch gahja us augschu, brihscham us leju.
Bija eepalaks un plawu semumt, kas pasuda beesajā miglā.

Pehz tam strohdneeku dsihwotti, gahses radstai pa weenu
puft zekam, sahrti garaini no kahdas kafejnizas telpas, tur
ehnas kustejas.

Diwas stundas wehlat, mirkli, tur abi wihi eegreesās
pa Kwiemrenas zeku, lai apgahdatu fewim biketes preefsch
dselshzeka, Hurmels sazija sawam beedrim:

— Es juhs negribu lihdsi west deht pahrschteiguma, mans
nahaga Gilbert. Juhs man efeit fetojuschti ajs ustizibas,
bet manim ir jums jateiz, ko es gribu Feita darit. Jau
no maja mehnescha es esmu apsolijees scheit eerastees. Es
un fnti un tuhstoschi zitu Belgijas beedru, mums ir pa-
radums, eet laiku pa laikam pawadit deenas trihs kahda
weentuligā weeta. Wina ir skaisa schi muhsu Feitas
mahja; winā ir tik labi; tur reds sapulzejuschos, tur dsird
par religiju runajam; tur domā par zitām, ne wairs par
sawam personigam darischanam. Manim, man nekad frds
naw tik preeziga, ka taisni schais deenas. Bet ja tas jums
wisā nopeetiniba kahdas bailes eedwesch, tad newajaga nahft?

— To redseim, Gilberts atbildeja. Kad es esmu dewis
sawu wahrdu, es neefahfschu atkahptees.
Hurmels peebilda smeedamees:

— Juhs neuhfeet pirmas franzuis, kas brauz ar mani.
Juhs labi peenems. Tas jums mas naudas ismaksās. Un
pehz tam, ja juhs gribeet manas stas, tik behdigs, kahds
juhs tagad efeit, tad jums tik wajaga paruhpetees parau-
dsitees pa otram lahgam.

Bet wehl winam bija kahds zits leelaks pamats par
turu winasch nemas nedomaja. Kahds eemestis tad dsina
Gilbertu schurp un turp?

Paschas leelatas wina bailes jau bija, neatrastees ween-
tuliba, neuhft par dauds apkrautam no usmahzigajam
domam par nahwi, kuras tuwumu winasch juta un wis-
skaidrasti weentulibas mirklus.

Schee bija tee eemestis, kalabad winasch gandrihs wisu
zeka gabalu bija israhdijses jauts, gandrihs nerimdams is-
waijat sawu beedri.

Masleet atfinibas peenahzas ari Hurmelam.

Winasch winau pasina ka brihwprahhtigu un ne tikai ka
apdomigu un ruhpiigu ween — ari deht weenas leetas, ka
tas winam nezehla preefschā peemehram schahdus wai-
zajeenus:

„Kas tad tur ir notizis Pein=Janda? Waj juhs no
tureenes aisdina? Seb waj juhs no tureenes efeit brihw-
prahhtigi ajsghjuschi un kalab?“

Ne, tad Hurmelam buhtu bijts jaaprobesehojas ar to
weenu weenigo atbildi.

„Ari tur es pasinu nelaimi, kuras nespehju wairs ilgat
panest.“

Wini gahja jau kahdu pusstundu.

Us wineem nahja kahda grupa zilweku.

No wīnu preezigajām balstīm, kas atstaneja naktis gaišā, wareja nogīst, ka wīni ir jaunēkti.

Hurmels ar pīrkstu norahdija us swanitawu pakalnā starp kofeem.

— Luht, basniza, wīnšch fazija, mahja naw tahti.

Schait azumirli trihs zilweki, kuri nahza un kuri gribeja panahst Hurmelu, apstahjās un weens no wīneem fazija:

— Ah! tu tas efi wezais? Nemas neruhpejees fazit kury eedams: mehš ejam us tureeni pat!

Tee bija trihs no weetejeem strahdneekem, diwi no Luwijeras metalfabrikas un weens tramwaja mašiniists. Wīneem bija kahda pazīma waj kahds neleels tšchemodans rokās.

Nofauzis wīnus Hurmels apstihmeja fawu beedri:

— Kahds no maneem franzuschu draugeem, nahdams paluhkotees kà pee mums noteef.

— Tas ir noslehpums! smeedamees atbildeja tramwaja mašiniists.

Daschus fokus wehl turpinot wīni tika panahkti no tšchetreem Borinaschas raktuwju strahdneekem, kuri nahza no otras puses pakalnam.

Zeksch sahka eet nolejus.

Ba kreift feenā, kas atradās gar zekmalu, kahdi plafchi dubultwerami wahrti bija wakā.

Belgeeschi peeweenojās puhlim, kà fawejeem, nemas ne-

nogaidot Gilberta Kloketa, kusch masleet apmulšs, raudstjās stakabrigi.

Wīnšch atradās dahrsa terasē. Granteta aleja weda rinki ap kahdu apaku plawinu.

Tahkat dahrsu noslehdsa kahda leela no balteem atmeneem zelta pils ar diweem stahweem.

Lejā pee peebranzamā spahrna kustejas daschas ehnas, — bes schaubam peenahzeji, — un augschā kahda zita ehna tureja pīrkstu galos lampu, kuru wehisch litās schaufmigi kuhpinam.

— Schurpu, Schermant! . . . Ah, luht juhs, Henen, un juhs, Verdael! Labwatar! Ja pawehst, waj nē? Geejeet tatschu . . .

— Kas tas ir, kas to uguni rahda, Gilberts waizaja.

— Kahds jesuitu preesteris: wīneem kas sprediko scheit.

— Tā ko nekad neefmu redsejis. Schis lihdsinas koti parastajeem preestereem.

Wīnšch kahpa augstat un Gilberts tika weentahrschi no Hurmela preekschā stahdits preesterim kà franzuschu draugs, bes ka tiltu pee wahrda faukts un preesteris, kas nefa lampu ari neprahja neka wairaf.

— Krahschni, mans dahrgais Hurmel! Juhs nakschnosheet blakam. Sweizinati, kungs . . . Ah! luht, nahf ziti . . .

Un wīnšch no jauna isleezās pahr balistradi.

(Turpmat wehl.)

Taisns teefnefis.

Katula Mendefa.

Dstām domam us peeres noklausjās schās pafaules engetos-wehstneschos taisnais un bahrgais Deews. Tas, kas ar weenu paschu sismi war isnihzinat pafaules un faules un sibinus — ir Wīna stats un Wīna kustibas — debesu pehrfoni . . .

Un pirmais wehstnefš teiza:

„Es apmekleju noslehpumaini tumšchus apgabalus, kuras mirstigeē fauz par Afritu. Garām pehrtikū rokām kaudis tur pluhz brihnischkas pukēs, lai ar wīnu gisti eeswaiditu fawas bultas un tumšā pawada fawas zilweku dšihwes deenas . . . Tšpat tumšchas ir ari wīnu dwehseles, zil tumšchas un netihras wīnu meefas un nekad domas neapgaismo wīnu nejehdstibas tumšas, tāpat kà gaisma newar padarit baltas wīnu fejas. Nekad wīni nepazet fawas azis us debefim! Wīnu deewiba ir noschelojami elkti, taifti no mahla un tahypeem sagrausta koka un ir tšf mafi, kà nesneedsās teem pat lihds zekeem; un kad wīni staita fawas luhgšchanas, tad leekās, it kà tee runatu nepeeklahjigus wahrdus. Ja wīni few eemanto fewas un behrnus, tad top wilkeem jeb funeem lihdsigi. Wīni dšihwo tšfai no sleptawibas . . . Nokauj, lai peechstos, jo katrs lihšis preeksch wīneem ir fwehtu meelasts . . . Nokauj, lai apmeerinatu fawas slahpes, jo preeksch wīneem naw labata dsehreena, kà afinis . . . Nokauj tadeht, lai guletu, jo tšfai tad wīnu meegs ir falds,

kad tee war atspeest fawu peeri pee lihka. Nezilwezigi un zeetfirdigi wīni padodās faweem nezilwezigeem un zeetfirdigeem karateem, preeksch kureem sleptawiba ir haudijums. Katras dšihres prafa tuhstoscheem upuru. Un is fatreektām galwam, is saploftām kruhtim, is istezejuschām azim, is bessobu mutem un pīrksteem ar nogahjuscheem nageem lihst ar tahdu tumšchu spehtu afinu straumes, kà no wīnām fakrahjas wefelas juhras . . .

Un nodrebeja pee scheem wahrdeem Deews fawās dusmās, taisnais un bahrgais, un nodrebeja wīfa besgaliba, kad pahr wīnu pazehlās draudofchās rokās ehna . . .

Otrs wehstnefš stahstija:

„Es biju faules un selta semē, kur dseed wift putni un seed wīfas pukēs. Tur sem fposchās faules isplešchās tšf plafchas eelejas un beesais meschs ir tšf dšifsch, kà tahka tigera ruhšchana fkan aufis maigaf, nekā duhjinu tšchalošchana. Karalistee floni, gahsdami bambufu meschus, kuros slehpjas pukēs-tschuhstas un tšchuhstas-pukēs, dodās us dšerschanu pee milsu upem, kuras, kà noschetas ar lilljam un lotos pukem. At paradises spihdums! At Himalaja fneegi, no kureem pluhst wefelt gaismas uhdens tritumi! At eelejas, kuras slihtst fmaršchu mahkonos! Indija, bet ta tatschu ir wezā Edene! Bet negehligeē Adami, kureem naw pat tšf dauds wihrestibas, nopluhst augli no

aifleegta koka, rakajās un lodā piššētos sem wišjaukākām debefim. Starp ugunigo dšhwibu, kura wiaus aplenz, tee baidās dšhwot. Sawās ūmujās wini neredš ne sneega, ne eeleju, kur rihtos ūraida antilopes. Un nowahrguūū, iūkaltuūū, ar paūr kauleem kà lupatas noūahruūūos aūdu, beū gakas, wini ūew par ūewu ir iūfraudūiūūū Badu un par miūkato — Mehri . . . Bet pa tam, ar dahrgakmeneem iūgresnotās ūahlēs, briūjantu lukturu gaismā dšhūre kungi, atgahūūūees uū nedūhwu lauru aūdam un uū dšhwām ūewweetem. Un guū nabadūbā nomahūtā tauta un dšhūre no gresnibas aūli tapuūūūe kungi . . .

Un Deems pee ūheem wahrdeem ūarauza peeri, taiūnais un bahrgais Deems . . .

Bet tresūais wehūneūū ūahūtija:

„Eš redūeju tumūūas ūalas, noūlehpumainakas un ree-bigakas kà pate Afrika, kur nehgers-zilweku ehdaū pameelo weeū ar ūawa jaunpedūimudūa behrna kreiūo azi; eš redūeju bagato Ameriku, kura nogrimuūe maūūinu ruūūonā un kur naw zitu ūapnu, kà tikaū duhni, kas pluūū pa ūabritu ūurūeneem. Un eš redūeju ari Giropu, reebigu un ūaiūtu. Ja wina buhtu tapuūe par to, par to wehlās, tad ta pa-ūahwetu tikaū no aūnim un ūelta, bet tur wehl ir dšhdama puūu ūmarūa, pateizotees jaunām ūewweetem. Tur zilweki wairs neatūiūū Lewis, aū Deems, wiau Leelaiū Sogis! Un ūaudejuūi uū Lewi tizibu, wini ir ūaudejuūi tizibu uū wiūu. Kà newajadūiguū krahmus wini ir atmetuūūi kaunu, ūehliūdibu, miūleūibu un tikaū dūejneekū reiūām wehl toū ūalafa kà lupatneekū. Zeribu putns tur wairs netaiūa perektu ūapau ūaros. Wini brihnās par waroneem, ūmejās par eemiūlejuūeem. Wini ir kaut ko dšhdjuūūi par draudūibu, par uūtizibu, bet neūn, kas wiūū taū ir pa-teeūbā. Par paūūuūupureūanōs wini ūaka: „Ta man ir ūweūūa leeta.“ Wini ūahri meklē naudas, — lai ari ūrdiū paleek tuūūas, kas par to! kad tikaū kaūūe buhtu pilnas, pilnas ar bagatibu, kura eeguhta wiūadeem lihdūekūem,

ziteem par nabadūibu un greiūdibu. Un — augūakā pa-grimūana! — wini wairs nemihl pat miūleūibas. Ne-raugotees uū teizamām laulatām draudūenem, neraugotees uū maigām jaunawam, wini wairs nepaūiūū diwu diwehūeūe deewiūūtās ūabeedribas ūūūiūto preeku. Un pat tad, kad wini waretu noplukūū ūo deewiūūto ūeetu, wini atteizās no ta, jo wineem naw laika. Wini ūūūpūta purpura luhpas, wini aptampj sneega balto meeūu; bet naw neweena, kas no wineem uūglabatu ūarp grahmataū lappuūem diwatā noplukūtu wiūilit. Buduarā wini eeet gluūūi tapat kà ūauūū ūeūūi: tikaū tadehū, kà juht badu; un leelakā daka no wineem peeder pee taūdeem, kur ūahw uūraūūiū: „ti-gōūanās beū ūaleūanās.“ Un peepēūi wiūuū ūōū pee ūaweem ūemeem preekeem peekaltoū ūaudis paūrnem aū-prahtiba. Mihlet wini newar, bet eeniūū gan. Un wini aūprahtibā uūbruūū weens otram, ūaudami nahwes balūi, kura ūtan kà atbalūū iū kapa. Un uū ūaujas laukeem, pil-ūehtu klajumeem, teū wairak aūnu, nekā melno Afrikas eedūhwotaju ūwehtōū!

Dšhdjeiū ūōū wahrduū bahrgais Deems paūeūlās no ūawas weetas. Wiūūū gribeja paūelt roku, lai dotu pa-ūauūeū galu paūludinoūo ūhmi; un ūemei pehū ūaweem nopelneem wajadūeja tuūlin paūuū beūgalibā . . .

Bet te eeradās ūeturtais wehūneūū un paūinoja:

„Atgreedamees paradīūe eš wehrūu pehdejo ūlatu uū zilweku mitelūi: pa roūūu kruhmu aleju, netaūlu no zeema ar ūemām buhdinam, gahja ūem rokas diwi gaiūūmataini behrni — wiūūū ūeūūpadūmit, wina peezpadūmit gadu. Wini nerunaja neweena wahrda un tikaū luūūōjās weens uū otru maigeem ūateem, kuroū mirdeūeja miūleūibas aūaras . . .

Un iūdšhdriūiū to taiūnais Deems nedewa paūudinoūās ūihmes un ūeme netika paūudinata, jo bija diwi behrni, kas miūleja weens otru. Tull. P. B.

Mihlā Laima . . .

Mihlā Laima paūūhpoja
Mani maūu ūūhpuūi,
Paūūhpoja, paūmaidija —
Projam gahja paūaulē . . .

ūapniū bija, mahni bija —
Winas azis atminos,
Weeglas rokas, weegluū ūmaiduū,
Baltu pehrtu willainit'.

Wiūamirūa ūenas deenas,
Wiūamirūa ūūhpuūiū, —
Neaiūmirūu miūlās Laimas
ūauūeū ūmaidu dšhdraja.

ūu ūeūu, eju teūas,
Mihlās Laimas meklē ūrdū.
Paūri kaūnam, paūri lejai,
ūaram ūahrtām magonem.

ūaram roūem, ūaram liūam,
ūaram ūeltam, dūintaram,
Mihlās Laimas teūas atraūi,
Mihlās Laimas ūehtā nahūi.

Wiūeet deenas, aiūeet naūtiū,
ūenais ūapniū neatūeet:
Weeglas rokas, weegli ūmaidu,
Baltu pehrtu willainit'.

S. ūuraters.

Apfkats.

Walsts domes darbība.

Walsts dome turpināja agrarprojekta apspreešanu. Oktobristis **Tanzovs** 19. oktobra sēdē, kuru vadīja kņāss **Wolkonfskis**, izskaidroja, ka noteikumos par sēmes eefahrtoščanas komisiju būtu ņemams arī noteikums par to, kāhdā kārtā komisijas lozeki sauzami pēe disziplinaratbildības. Biskaps **Fewlogijs** leek preekschā, lai komisijās tiktu eewehlets arī pa weenam garidsneezibas aistahwim. **Ischelisčew** s luhds bespartejisko semneeku wahrdā, lai semneeku aistahwju flaits komisijās tiktu pawairots no 3 uš 6. **Sozialdemokrats Kusjimo** leek preekschā, lai kates pagasts iswehletu weenu hāfotaju un sčee no sawa widus tad lai iswehletu komisijas lozekus. **Beresowfskis I.** leek kadetu wahrdā preekschā, komisiju fastahwu nolikt is 2 waldbības eerehdneem, 3 semstwas aistahwjeem un 5 semneekem, bet komisijas preekschneeks lai būtu waj nu opgabalteefas, waj meerteefnesču sapulzes presidents. Darba grupas preekschstahwis **Bulats** naw meerā ne ar domes komisijas, ne arī ar eepreeksčhejo runataju eefkateem; wimsch leek preekschā, lai sēmes eefahrtoščanas komisiju lozeki tiktu iswehleti wispahrejās wehleschanās. **Schahds** wina preekschlikums fazel tif wispahrejus smeeklus. Runā wehl wairaf žiti. **Oktobristu wahrdā Rodsjanko** leek preekschā, nodot wifas sčās leetas pahrbaudisčanu wehkreis walsts domes agrarkomisijai. **Prezidents** atgahdina, ka walsts domes kārtības rullī naw nekahdu noteikumu par to, ka eeshtās debates waretu pahtraukt widū un ka wimsch par **Rodsjanko** preekschlikumu war list nobalsot tikai tad, ja dome to wehlas. **Lifčins** (progreffists) arī izskaidroja par labu leetas nodosčanai atpakaļ komisijā, bet ar to noteikumu, ka brijw wehl eefneegt papildinajumus. Preekschlikumu peenem.

Prezidents sīno, ka 42 domneeki eefneeguschi peepraščjumu tirdsneezibas ministrim par nastas semju isnomasčanu, pēe kam teekt pahrkahpti 1900. gada 14. maja noteikumi. **Peepraščjums** naw eefneegts kā steidsams, bet tomehr isteikta wehleschanās, lai komisija 14 deenu laikā luhkotu to zauri. **Nobalsojot** nolemj peepraščjumu nodot komisijai, kurai pehz 14 deenam jadod par to atšauksme.

Sēhdi slehds pirms pulksten 11.

— **Domes sēmes** leetu komisija sākta apspreest likumprojektu par brijwo kroma semju atdosčanu semneekem. Debates groščjās ap tihri prinzipielu jautajumu: waj kroma sēmes pahrdot, jeb waj peeweenot tahdeem semneekem, kam mas sēmes. **Waldbības preekschstahwis Rittičs** isteizās, ka sēmes pahrdodamas semneekem. Ja peenems, ka sēmes šadalamas, peeweenojamas, tad pehz tām peepraščs kā besēmes semneeki, tā arī tee, kureem sēmes mas. **Kroma sēmes fondā** ir tikai 4,000,000 desetinu sēmes, ar kuru wifus besēmes un massēmes semneekus newar apmeerinat. **Kroma sēmes** japahrdod zaur sēmes eerihzības komisijam spēhziģeem semneekem. **Ka sēme pahrdodama**, bet newis peeweenojama tahdeem, kam sēmes mas, uš to pastahweja arī **Rodsjanko**, **Kusowkows** u. z. **Beresowfskis**, **Kropotows**, komisijas referents

Šarlamows u. z. turpretim pastahweja uš to, ka sēme peeweenojama massēmes semneekem. **Balsojot** ar 31 pret 10 balsim nolehma, ka brijwā kroma sēme pahrdodama.

— **Teesu reformu komisija** nolehma, ka jaisdod likumprojektis, kurešč aisleeds administratiwu issuhstisčanu.

Walsts domes partiju fastahwā notikuse eewehrojama pahrgroščiba. **Semneeku deputati** apweenojās sēwisčkā grupā, lai labaki waretu pahrstahst sawas interesēs. **Schis bespartejiskās semneeku grupas preekschsehdetajs W. D. Ischelisčew** 21. oktobrī jau stahdijees domes presidentam **Homjakowam** preekschā ar ofšialu grupas nodibinasčanās pašnojumu, pastaidrodams arī grupas mehrkus un nodomus. **Homjakows** izfazijis basčas, ka tik jaunā grupa neraditu domē sčēkru naidu un pate nepahrwehstos par kārtas organizajiju. **Ischelisčew** atbildejis, ka semneeku grupa kā tahda ušstahschotees weenigi tais jautajumos, kas teeschi aister semneeku interesēs. **Wifos žitos jautajumos** grupas lozekteem dota pilnīga patstahwiba. **Baumas** par to, ka grupa buhšot „kreisā“, **Ischelisčew** kategoriski noleeds un apgalwo, ka grupa buhšot pilnigi bespartejiska. **Kahdā** no tuwatajām sēhdem grupa ušstahschotees ar preekschlikumu, aisleegt sēhdščās alkoholisku dšehreenu pahrdosčanu. **Bes tam semneeku grupa** nodomajuse isstrahdat jautajumu par atlihdšibu pagasteem pēe monopolpahrdotawu eewesčanas.

23. oktobrī walsts dome atkal turpināja agrarprojekta apspreešanu. Sēhdi atklahja **Wolkonfskis**. **Kapnists fanem** kopā wifus pahrlabojumus, kuri eefneegti pēe agrarlikuma 64 panteem. **Kadeti** un darba grupa pastahwofčo agrareestahšču weetā grib dibinat pawisam žitas; bet agrarkomisija tās atraida, tapehz ka bes tahdeem isglihtoteem elementeem, kā muisčneezibas marsčali, semstwu preekschneeki u. z., newarot istikt. **Dtra sčēkura pahrlabojumu gan** atstahj lihdsšinejās eestahdes, bet grib wina fastahwu pahrgroščit; arī sčos agrarkomisija atraida. **Tresčā sčēkura pahrlabojumu sīhmejās** uš agrarkārtības komisijas lozektu wehlesčanu un preekschsehdetaju eezelsčanu. **No sčeem komisija atšihst** par peenemamu **Kusukowa** pahrlabojumu, pehz kura pēe trim semneeku lozekteem komisijā japeedalas wehl weenam žeturam no tās šabeedribas, kur komisija idaris sawus darbus; un **Kusjimo** pahrlabojumu, kurešč atteezas uš semneeku lozektu wehlesčanu, kā arī **Šichatsčewa**, kuram gan ir tikai redakziionals raksturs.

Tanzows, **Kropotows**, **Petrowfskis** aistahw sawus, darba grupas un kadetu eefneegtos pahrlabojumus.

Bobrinfskis II. eeteiz domei, isturetees pret kadetu pahrlabojumeem wifai usmantgi, jo tee israhdijusčees par agrarās kārtības eenaidneekem. **Kahdā** no tautas brijwības partijās autoritatem rakstija: „Preeksch sčho darbu sēknigas nobeigšanas wajadsetu tos nodot sēwisčti sčim noluhkam fastahditai komisijai, bet aif dasčeem wifai šwarigeem eemesleem tagad no tam jaatšakas... (Purisčke-witsčs no weetas: „Šutler, klausēes!“) Par wifam leetam newajaga aismirst, ka mineto darbu paweilsčanai dibinatās

fewifchlas nodakas semneeki waretu fapraft ta, ka waldiba nodomajufe wineem semi peedalit, zaur ko stary eedfihwotajeem waretu izjeltees nemeeri. (Balfs is zentra: „Kas to rakstijis?“) Ta pate autoritate tahlaf raksta: „Wis pahrim wifu leetu newajadsetu nostahdit us pahraf plascheem pamateem, lai nerastos nepeepildamas zeribas.“ (Balfs: „Ja, kas tad to rakstijis?“) „Dauds labati buhtu isleetot pastahwofchās semneeku eestahdes, ar semtiwas preefchneekem un muifchneezibas marschaleem preefchagalā, jo weetejai warai wajaga stahwet pahr semneekem preefch nepeezeechamās fahrtibas ufturefchanas.“

(Purifchkewitfchs no weetas: „Tas ir labi! He, Kutler, apafchoffizeera atraitne!“) Bobrinfkis heids: „Tas ir rakstis, tad Kutlers lita ekfamenu us ministra palihga amatu. Scho ekfamenu wiafch nolita, un tad wiafch tika isflehgts, tad tas notika no augfchejam klafem.“ (Labee un zentrs plaufchfina.)

Purifchkewitfchs israu j Bobrinftim rakstu is rokam un kleebs: „Tagad es Kutleram waru pafneegt wina pafcha rakstu par peeminu.“ Krupenfkis feidsas pee Purifchkewitfcha, faufdams: „Dodeet man, es to padofchu Tschelifchewam preefch wina semneeku grupas.“ Preefchfehdetajs: „Domes lozekli Krupenfti un Purifchkewitfch, papuhlejeetees netrolfchnot.“ Purifchkewitfchs no weetas: „Tas ir preefch Kutlera par peeminu.“ Preefchfehdetajs: „Domes lozekli Purifchkewitfch, es juhs fauzu pee fahrtibas.“

Wolkonfkis I. greeschas pret wifsem pahrlabojumeem, jo wehlefchanas semes eerihzibas komifijas ir wispahrim kaitigs balastis, tapeh j ta tās aiftawē techniku un fpezialiftu darbus. Petrows III. greeschas pret bifkapa Sewlogija pahrlabojumu, preefchfehdetajs wina pahtrauz, un wiafch nobeids fawu runu ar appalwojumu, ka garidsneezibas weeta esot pee altara, bet ne tahlaf. Timofchkins grib, lai komifijas semneeku flaitu paaugftina us 6. Beresowfkis I. runā wefelu stundu un peerahda, ka Rusukowa pahrlabojums nefafneeds fawu mehrki: semes eerihzibas komifijas ftiprinat semneeku preefchftahwibu un wahjinat administratiwo elementu. Wiafch pabalsta kadetu preefchlitumu. Gufkins ta weentahrfchs semneeks aiftahw Rusukowa preefchlitumu. Agrarleetu wirspahrwaldneeka palihgs norahda, ka zeturtā semneeka eewehlefchana ismafā wefelu miljonu. Ja dome to tomehr atfthst par wajadftigu, tad waldiba peeplejas agrarkomifijas 63. un 64. pantu redafzijai. Sokolows II. progrefftu wahrdā prafa, ka komifiju preefchneekus wajaga iswehlet aprinku semftwam un agrarleetu wirspahrwaldneekam tos apftiprinat. Beloufows fozialdemokratu wahrdā iffaidro, ka agrarkomifijas aprinkos wajaga eewehlet. Bifkaps Mitrofonis is wehftures peerahda, ka garidsneezibai teefta peedalitees pee semes pahrwaldifchanas un ka agrarkomifijas wina ispidis fawu wehfturifto usdewumu, fameerinat semneekus ar muifchneekem. (Labee peekriht.) Grafs Uwarows garidsneekus negrib peelaift agrarleetās, atfaufdamees uf Pobedonoszewa autoritati. Schidlowfkis aiftahw agrarkomifijas lehmumu, lai gan tam ir fawi trufkumi. Wis-

pahreas wehlefchanu teeftbas prakfe der tikai, kad isplafitijufes wispahreja kultura. Agrarleetu komifijas us fchkiru pamateem ir biftamas. Tagad pret trim administracijās preefchftahweem ir 8 wehleti preefchftahwi. Tahds fahstahws komifijas pilnigi isfargā no tā fauktās administratiwas patwafibas. (Zentrs peekriht.) Kapnistis refumē debates un aprahda, ka tagadejās komifijas naw dibinatas us fchkiru preefchftahwibu. Isbalso zauri wifus 11 pahrlabojumus pee 63. panta. Tapat tos atraida pee 64. panta, kuras abus peenam komifijas redafzijā.

65. pantu peenam bef debatem. Pee 66. panta Rowpotos taifa diwi peeftimes: 1) ka semes eerihzibas projektū fastahda 2 semneekem klah esot, un 2) ka mehrneekus nem it ihpafchi no weetejeem un kur naw kreewi, tur tahdus, kuzi prot weetejo walodu. Domenu departamenta direktors Rittichs usstahjas pret abam peeftimem. Jo projektus mehrneeki fastahda atteezigos appabalos daschu mehnefchu laika, un semneeku preefchftahweem wifu to laitu ari buhtu tur jadfihwo. Wina peedalifchanas naw nemas wajadftiga, dauds fwarigata ir pafchu semneeku wehlefchanas. Pret otro peeftimi ta wehlefchanas naw ko eebifst, peh j eefpehjas to ispidis, bet par likuma normu to newar pazelt. Petrowfkis kadetu wahrdā isteijas pret projektū fastahdifchanu no aprinku komifijas pilnwarneeka un mehrneekem. Rittichs norahda, ka pret tagadejo komifiju rihtofchanas fuhdftibu eenahot koti maf. Wolkonfkis I. un Rusjmo ari prafa, ka mehrneekem japrot weeteja waloda. Tomehr wifus pahrlabojumus atraida. 67. pantu peenam bef debatem. Pee 68. panta Petrowfkis peeftime, ka parahdu dewejam pee semes nodalifchanas nemas newajaga buht klah. Scho pahrlabojumu atraida. 69. lihds 80. pantus peenam bef debatem. Pee 81. panta Petrowfkis peeftime, ka peerahdijumu pahrbaudifchanas teeftbas dodamas newis mehrneekam, bet darba isdaritajam; Leonows fchis pafchas teeftbas grib dot appabalteeftu lozekteem. Rittichs norahda, ka mehrneeku usdewums ir, fafrahst materialus, kuras pahrbaudis pirmas un otras instanjes. Schingarews kadetu wahrdā pabalsta Leonowa preefchlitumu. Kapnistis aifrahda, ka fchis punktis neeewed nekahdus jauninajumus, jo mehrneekem lihdfigus peenahfumus jau usdod pastahwofchee likumi. Debates beigtas. Abus pahrlabojumus atmet. 82. un 83. pantus peenam bef debatem. Lihds 1/29 wafarā paflubina pahtraufkumu.

Romfins II. referē peeprafjumū komifijas lehmumu 31 domes lozekli peeprafjumā par Urala kalnrattuwju nepareifo rihtofchanas pee mediziniftas palihdfibas sneegfchanas kalnratscheem un to gimenem. Kalnrattuwju galwenais pahrwaldneeks pret likumu pawehlejis medizinifteem eerehdneem: Slimnizā neufsneemt un par welti neahrftet us kalnratschu beedribu rehkinu; neismafat penfijas un strahdneeku gimenes fastahwu aprobeschot ar feewu un behrneem. Komifija lef preefchā tirdsneezibas ministrim peeprafst, waj wiam tas finams un kahdus fokus wiafch nodomajis fpert fchahdu nelikumibu nowehrfchanai. Peeprafjumū weenbalfgi peenam.

Tirdsneezības ministrs norahda, ka pehž ahreja welda neezigā peeprašūmā waldbai zelti grubti apwainojumi: ka waldbas waras agenti rihkojas pret likumu un ka nelikumigā rihziba dara taitigu eespaidu us darbu. Tad ministrs peewed likumus, us kureem atšauzas peeprašūtais, un tur nekur neatrod norahdijumu, ka kalnratšči flimnizās buhtu ahrstejami un wehl par wolti. Naw ari tahda likuma, ka penšonari buhtu par wolti ahrstejami. Wispabrim apwainojumi par nelikumibam naw dibinati. Kalnrakturwu wirspahrwaldneeks ari stingri isskaidro, ka winšch nekad naw pawehlejis flimneekem dot tikai kwafu un rupju maifi, gatu un grubhu, flimneeku ehdeens weenmehrh bijis labs. Ir gan pawehlets flimneekem nedot dahrgo wihnu, mineraluhdeans un wispabrim patentetas sahles. Buhtot jau labi, ja ikuršch proletareetis waretu leetot šchōs lihdsjekus, bet tas naw tik weegli. Waldiba tatšchu newar ruhpetees tikai par strahdneekem weenā apgabalā ween un wispabrim plašči rihkotees ar tautas lihdsjekem. Tā tad te naw bijuše nekahda pretlikumiba, bet pats prašūms ir netaisns. Mediziniškas palihdsibās sneegšchana Uralā ir samehrā laba, ir apgabali, kur strahdneeki preezatos pat par seļšcheri. Waldiba jau 1908. g. 25. junišā eesneedja domei likuma projektu par strahdneeku apdrošchinaschānu zaur flimibu kasem un zaur mediziništu pabalstu us fabrikantu rehkinu; naw waldbas maina, kad projektis wehl naw zauri luhfots.

Ja likuma projektis buhtu zauri luhfots, tad šchis peeprašūms laitam nemas nebuhtu eesneegts. (Kreisse plaušchškina.) Waldiba nopeetnā zenschas pazelt strahdneeku lablshjibu. Šehel, ka peeprašūms nogulejis wefelu gadu, jo awišchu ispausis tas darijis eespaidu us strahdneekem. Kad pirmo reis usstahjos dome, tad Gegetšchōri mani nošau par strahdneeku eksploatatoru ministri; bet man ir eemefšs domat, ka pašči strahdneeki mani tura par šawu draugu un šin, ka es preešch wineem daru wifū, kas ween eespehjams, netrauzejot walsis šaimneezisškas intereses. (Labeē un zentris plaušchškina.) **S e g o r o w s** peewedams leelu pulku likumu, negrib atšiht ministra isskaidrojūms par peeteekofšchem. **B a k i n s** atrod, ka kalnratšchu stahwollis naw tik labs, ka apgalwo. **K r o p o t o w s** oktobrišu un mehreno labo wahrāda leek preešchā pahrejas formulu, kura atšiht ministra isskaidrojūms par peeteekofšchem. **P u r i f e w i t f c h s** eesneedi kahdu formulu, par kuru izšekas wispahreji šmeekli un labajo plaušchškinaschana.

Walfojot peenem oktobrišu formulu. Šehdi flehds pulkšten 11 un 5 min.

Likumprojekts par presi.

„Retšch“ šino, ka likumprojekts par presi teetot steidšigi pahstrahdats un wehslais nomembra widū nahšchot ministru padomē. Pirms seemas šwehtkem winšch tiksot nodots domei. Dašči 24. nomembra noteikumu prinzipti esot patureti; leelato datu pahrlabojuumu esot isdarijis pats Stolipins. Wisgruhtat nahzees taitst lehmumu par preses usraudšibu. Nodoms, uslikt šcho peenahkumu administrāzijas eestahdem, tizis atmesis tamdehst, ka administrāzijas eestahdes preešch šcha grubtā usdewuma naw noderigās; prokurori atfal ar šaweem lihdsischinejem darbeem jau ir pahrat apgruhtinati, kapehž usraudšibu par presi ari wineem uslikt nebuhtu nemas eespehjams. Jautajūms lihdsi tahlakteem nolehnumeem teek atšahst neišchēirts; domā nodibinat wefelu tihklu femiškču usraugu eerehdnu. Ššnemot šcho jautajūmu, wiš ziti likuma punkti esot jau isstrahdati. Leela nodaka runajot par zihnu ar pornografiju. Atteezigōs likumprojekts esot isstrahdajis preses wirswaldes preešchneeks Wellegarde, pee kam Holandes šlingree noteikumi esot

noderejuschi parangam. Par pornografisheem raksteem paredseti leeti naudas sodi. Likuma pamatwizēeni esot: Periodiškū rakstu isdošchanas peeteišchānas kahrtiba. Zensjuras atšelschana. Šdeweja galwofschana ar šawu ihpašchumu; preešch atbildigā redaktora galwenā kahrtā kriminala atbildiba. Sodi par nepateesām haumam paleek, ja wini pret labako grību un apšinu isplatiti. Garigās preses femiškča usraudšiba. Šimejumu eepreešchējas zensjuras atšelschana. Waldiba projekta zauruhfotšchānas šleidsamibu neprašchot. Dauds ministru kabinetā lojekti eestatot likumprojektu par agru.

„L.“

No Škrihweres. Rīgās aprinkā preešchneeka jaunakais palihgs šon Hennings krita wispahrejas kustibas laikā, 1905. g. 23. nomembrī un winam palika atraitne Šda šon Henning ar 3 behneem. Tagad winat ar behneem peeshchirta no krona rentejas 1600 rbk. leela penšija gadā.

No Olaines. Rīgās aprinkā preešchneeka jaunakais palihgs Šitipowitschs pahrdewa 27. sept. Koses mahjās Šahnim Kosei 1 gowi un 4 aitas flimnizās parada peedšchānai, lai gan Kose usrahdija, ka gows ar aitam peeder kahdai Štilijai Rapat, kas nodemuse tās winam tikai leetofšchānai. Pehdeja šuhdsejās par winas kustu pahrdofšchānu pee Widsemes gubernas waldes, bet ta šinoja ar rakšu no 2. oktobra ar Nr. 6664, ka polizija rihkojufes pareisi us ta pamata, ka manta esot eestatama par ta ihpašchumu, kura leetofšchānā ta atrodas.

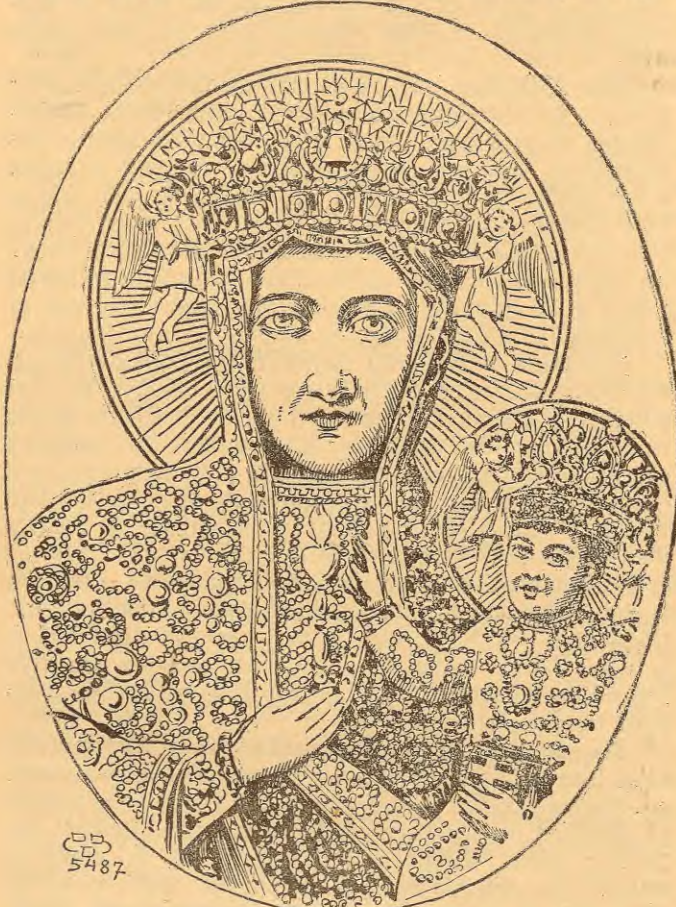
Baltijas tautškolu inspektoru šaeima Rīgā. Peetdeem 23. oktobri Nikolaja gimnāšijā atklahja Baltijas tautškolu inspektoru un direktoru šaeimu. Preešchēja šaeima notika preešch trim gadeem. Šaeimu atklahja mahzibas apgabala kurators ar šawu runu, pehž tam apšpreeda šaeimas programā usņemtos jautajūms no weetejās školu dšibwes. Weenbalšigi wiš klahfesofšchee atšina, ka pagasta školā eewedams tšchetrgadigs kuršs. Tapat atšina par nepreezschāmu, uslabot školotaju materialo stahwollī, norahdot, ka par 360 rubtu masata školotaja alga nedrihštetu buht. (Šahmšalā pagasta školotaji pelnot peem. 30 lihds 100 r. gadā.) Tapat atšina par wajadšigu, uslabot laukškolu higieniškōs apstahktus un gahdat par wiswajadšigakeem mahzibas lihdsjekem.

Rīgās mahzibas apgabala školu inspektori šawa kongresa šešdeenas (24. okt.) šehde šarj zitu špreeduschi par diweem šefofšchem jautajūmeem: 1) Waj mahtes waloda tā mahzibas waloda buhtu wehlama weetejās školās? un 2) Waj winas leetofšchana pehdejos gados tā mahzibas waloda naw atnefufe kulturai šaudejūms Rīgās mahzibas apgabalā? Us pirmo jautajūmu wiš atbildejuschi weenbalšigi ar „ne“ un us otru 18 ar „ja“ un 2 ar „ne“.

Rīgās Drlas dšelszjekneeku pahwu Peterburgas teefu palatas delegāzija eesahka isteesat 23. oktobri Rīgā. Apšuhdseti pawišam 107 Rīgās Drlas dšelszjeka šalpotaji un eerehdni.

Pehž 17. okt. 1905. g. Wisaugštā Manifesta isnahfchānas Rīgās Drlas dšelszjeka eerehdni un strahdneeki šahka šapulžetees us mihtimeem, kur tureja runas un isstrahdaja resoluzijas, usstahdot waldbai un preešchneezibai wisadas šaimneezisškas un politiškās prašbas. Keišā ar to wianu šarjā radās domas nodibinat ihpašchu iswehletu eestahdi — „biroju“ šawa aroda šaimneezisšo wajadšibu un teefška šahwollka aistahweschānai, šahjotees šakarā ar žeka preešchneezibu. Šchim birojam pehž inziatoru domam, wajadšēja šastahditees no eerehdnu un strahdneeku iswehleteem delegateem, iswehlot apmehram 1 delegatu no ikkatreem 100 šalpotajem.

Peterburgas teefu palatas delegacijai Rigas-Drlas dselss-
zetneeku prahwas isteeafchanai par preefschsehdetaju ir
palatas presidenta beedrs Ruadse un par profuroru —
palatas profurora beedrs Tschermwinffis. Par peefschdetajeem
ir palatas lozefki Bojarkows un Smolensffis un Rigas
apgabalteefas lozefkis Labunffis. Par fahrtas preefsch-
stahwojeem ir muifschneezibas aprinka delegats barons
Stadelbergs, Rigas pilsehtas galwas beedrs Haffners un
Kopaschu pagasta wezafajs. Leela data apfuhdseto ispilda
fawas agrafas deenesta weetas us dselsszeteem. Sehdi
atklahja 23. okt. plst. 2. Formalitates ispildifchana, pah-
leezinotees par apfuhdseto un leezineeku personibu, ilga
lihds $\frac{3}{4}$ pematare. No 107 apfuhdseteem bija eera-
duschees 99. Tschetri jau miruschi un 4 nebija eeraduschees
daschadi aifbildinotees un luhgdami teefat wiaus zitã reifã.

Ishenstochowã aplaupitã Deewmahtes bilde.

Trihs atrodas apzeetinati, divi jau pehrn no teefu palatas
noteefati par ziteem politifseem noseegumeem us nometi-
naschanu Sibirijã. No 67 leezineekeem nebija eeraduschees
kahdi 20, bet teefa atfina par eefpehjamu isteefat leetu bes
wineem. Daschus no wineem fodija par neerafchanos no
5 lihds 25 rbf. 24. okt. fahka leezineeku nopratinaschanu.

Peht „S. D. L.“ un „L.“

Tagadejã pagaidu kara teefa darboshotees fawã
fastahwã lihds nahfosham janwarim. Winas isteeafchanai
esot nobotas fahdas 15 politifkas prahwas, to starpã divas
leelas pret 80 un ap 300 apfuhdseteem. Pirmo leelo
prahu pret 80 Wentspils revoluzionareem eefahfs isteefat
20. noembrĩ. Sestdeen, 24. okt. eefahfa isteefat apfuhdsibu
pret 12 apfuhdseteem, to starpã 4 feeweetes, par peederibu
pee Leepajas fozialdemokratu partijas.

„L.“

Diwas mihlestibas tragedijas. Rigas apgabal-
teefas I. kriminalnodakã 9. oktobrĩ isteefaja 2 leetas par

flepawibu mehginajumeem. Weena no schãm leetam bija
pret Hirschu kolonistu Karli Simonu, 39 gadus wezu, par
to, ka 15. noembrĩ 1906. gadã Matifa eelã Nr. 139
mehginajis nogalinat fawu mihlako, Emmu Lepet. Pehdeja
pirms gadeem 3 kalpojuse pee Simona par fainneezi un
tagad atkal wiasch to gribejis peerunat, lai ta ejot pee wina
dsihwot. Lepet turpretim eelaidufes mihlestibas fataros ar
kahdu zitu. Gribedams aifbraukt no Rigas, Simons
15. noembrĩ 1906. gadã aifgabjis pee Lepetas, lai at-
waditos, bet tizis no tas fanemts ar rupjibam un fiteeneem.
Leela usbudinajumã un dusmãs Simons tolait usbruzis
ustizigai mihlakai un to ar duhzi eewainojis kruhtis. Si-
monu noteefaja us 1 gadu 6 mehnescheem no-
seedsneeku pahrmahzifchanas nodatãs, at-
nemot wiam wifas teefibas un preefschrozibas. — Kahdu
pafchu fodu peefpreeda ari otrã leetã 28 gadus wezajam
Salaspils pagasta peederigam Mikelim Dsolam, tursch
27. dezebri pag. g. minetã pagasta Blanku mahjãs meh-
ginajis „pahrmahzi“ neustizigo mihlako Malwini Dsol, to
bihitami eewainodams ar revolwera schahweenu kruhtis. —
Jaunjelgawas maspilsoni Joffu Morosowu, 21 g. w., par
kahda Kivila Jelawajewa aplaupifchanu scha gada 30. martã
us l. Masfawas eelas, noteefaja us 2 gadeem un 6
mehnescheem arestantu rotãs. „D. B.“

Noteefati krahpneeki. Rigas apgabalteefas
2. kriminalnodaka Rigã isteefaja starp zitãm apfuhdsibu pret
Limbaschu maspilsoni Fridrichi Lapiu un Raunas-Pils
pagasta peederigeem Mahrzi Kurfemneeku un Sahni Blumu,
kui bija apfuhdsjeti par wefelu rindu krahpifchanu. Pag.
gada oktobrĩ schee apfuhdseteem ar kahda schihda palihdsibu
isgatawojufchi daschadas wiltotas Leeferes un Raunas pag.
walschu apleezibas us faweem peexenteem wahrdeem par
to, ka scho apleezibu usrahditaji ir kahdi mahju ihpafschneeki
un pagasta walde galwo par wiau maksafspehijibu. Ar
schãm apleezibam Kurfemneeks Rigã apstaitajis wairafus
weikalus un us parahda un pehzmakfu iskrahpis daschadas
mantas, peht tam iskrahptãs mantas atkal wif kopã pah-
dewufchi. Tã starp zitu Kurfemneeks no Zimmermana
mufstas leetu magafinas iskrahpis 475 rbf. dahrgas kla-
weeres, no Diringa firmas leelajã Jaunajã eelã Nr. 25
— labibas pfaujamo un grabhjamu maschinu un 10 fepa-
ratorus 1020 rbf. wehrtibã, no Riflinga firmas Jefaba
eelã Nr. 3 — mufstas lasti un gramofonu par 600 rbf.
u. z. Teefa isdalija leetu pret Blumu, bet Kurfemneeku
un Lapiu noteefaja katru us 4 gadeem noseedsneeku pah-
mahzifchanas nodatãs, atnemot wineem wifas teefibas un
preefschrozibas. „L.“

Ishenstochowã aplaupita Deewmahtes bilde. No-
sagta pehrtu un dimanta tefrpa. Nosagti ari ka Deew-
mahtes tã Jesus hebrniaa dimanta kroni, kureus dahwajis
pahwests Klemenss XI. Nolaupiti ari wehl ziti dahrgumi.
Ishenstochowãs Deewmahtes bilde bijuse leelafais fwehtums
Polijã. Bilde, ka kahda legenda stahsta, glesnota no
ewangelista Lukasa. Saudejumus, kas Ishenstochowãs flo-
sterim zehlfufchees zaur bildes aplaupifchanu, rehkina pahri
par 100,000 rubtu. — Ishenstochowãs Deewmahte no-
laupitã krona weetã dabufshot atkal jaunu, jo pahwests
dahwinajis jaunu, ar brilhanteem rotatu kroni, nosagta
krona weetã.

Nadomã, 22. okt. Nadomas gubernã, netahlu no
Swoljanu meesta, nolaidãs semẽ mahzu gaisa fugis
„Dresdene“ ar 5 zilwekeem.

Odesã, 22. okt. Frantschu gaisa fugotajs Schilberts
isdarija no scheenes mehginajuma brauzeenu
pahrmelnojuhru. Pahrlidojis pahrmelndãs juhras
weenu stuhri, wiasch nolaidãs semẽ Rumanijas peekrafte.
Ar fawu gaisa fugi wiasch bija turejees gaisã 10 stundas

un nobrauzis ſchini laikā ap 275 werstis. Nahkoſchā reiſā wiſch nobomajis ar ſawu gaiſa kugi braukt Melnai juhat tairni kruſtis pahri — no Odeſas uſ Turzijas kraſtu Konſtantinopoles apgabala.

Tiſiſā, 22. okt. Aprinka pilſehta Suramā iſdega ſchidu kwartals ar daudſ pahrdotawam un noliktawam. Saudejumu ap miljonu rubku.

Ahrſemes.

Greekijā wiſa wara wehl kareiwju ligas rotās. Tautas weetneeku namam un karalim atleek til iſpildit ofizeeru ſaweenibas praſtbas. Pret ofizeeru lungu „patwaldigo“ waldibu, kā jau ſinots, ſazehlas pat ſlote ar Tipaldofu preeſchgalā. Suhras dumpis gan tagad apſpeests un Tipaldofs apzeetinats, bet meera ſemē wehl naw, lai gan manams, kā tautā ofizeeru waldiba ſahť palikt neſimpatiſka. War tapehž Greekijā wehl noriſnatees aſmaina drama, turā iſſchkr errotſchi. Leelwalſtju kara kugeem Faleronā uſdots greekus brihdinat no waras darbeem pret karali. Greekijas uhdenos, kā ſinams, ſabraukufchi leelwalſtju kara kugi, kuru uſderums, buht katru brihdi gatameem, lai wajadſibas gadijumā waretu apſargat greeku karata dſimtu

Balkawneeks Sorbas,
greeku kareiwju ligas wadonis.

Suhras leitnants Tipaldofs,
dumpeneeku wadonis.

poles apzeetinajumus un Bulgarijas robeschu. Par ſaweem nomehrojumeem wiſch tad paſtkoſhot turku waldibai, kura Golga airahdijumus wiſadā ſinā iſpildifhot. **Auſtro-Ungarijā** ſtarp wahzeem un ſlahweem noteel paſahwiga rihwefchanās. No Pragas ſinō, kā iſſchchi tott uſtraukt un nemeerā par to, kā Alpu apgabalū ſemes un Lejas-Auſtrijs atſihtas zaur likumu par ſemem, kur wahzeefcheem preeſchrozibas jeb par wahzu ſemem. Ka kelsars Franzis Joſefs tahdu likumu apſtiprinajis, tad tas eſot pirmais Habsburgu nama naidigais akts pret iſſchcheem. Zaur to pee iſſchcheem warot iſzeltees kuſtiba pret Habsburga nama dinastiju. **Frantschu presidents Falers** pee kahda iſglichtibas ligas nama eſwehtifchanas iſteizes par labu ſeeweefchu teeſbam. Presidents ſtarp zitu ſazijis, kā wiſch jau gadeem ilgi eſot tai pahrliezibā, kā ſeeweetem ar laiku wajagot eeguht pilnigi weelihdſigas teeſibas ar wiwreeſcheem un wiſch wehlotees, kaut tagadejais neweenadais ſozjalais (ſabeedriſkais) ſtahwofkis ſtarp abejeem dſimumeem iſbeigtos par labu weenlihdbibai. **Anglu ſinantschu likums,** kā iſ Londonas ſinō, tautas weetneeku namā peenemts ar

waj pat eejauktees greeku juſās un tās ar leelgabalu palihdbibu atrifinat leelwalſtim tihkamā wirſeenā. — **Marokā** zihnas turpinas, lai gan jau ſahla nahť ſinas par meera ſlehgſchanu. Kā „Pet. tel. agenturai.“ 6. now. (24. okt.) no Melilas ſinō, tad minehā deenā agri 15,000 wiwru leela ſpaneefchu nodata ſahkuſe atkal uſbrukt marokaneem. Tandſcherā peenahkuſchas ſinas, kā Dazā iſſaukts par Marokas ſultanu bijuſchais ſultans Abduls Afis. Pehž daſchām ſinām Mulejs Hafids ari wis neefot nonahwejis ihſto Rogiju Bu Hamaru, bet kahdu zitu ſchim troma tih-totajam lihdbigu perſonu. Ihſtais Bu Hamara pa walſtis nomalem wahžot kara ſpehtu un fatalſhotees eet uſ Jeku. Lai nu ſchi ſina buhtu pareiſa waj ne, Marokā, redſams, ari jau beſ tam juſas juſu galā. — Kahda Sofijā iſnahkoſcha awiſe, kā „Pet. tel. ag.“ wehſta, rakſot, kā ſtarp **Serbiju** un **Rumaniju** noſlehgta ſabeedriba, pehž turas Serbia buhſhot eenemt Boſniju un Herzegowinu un Bulgarijas reetuma dafu un Rumanija pahrejo Bulgariju. Nabaga **Bulgarija** tā tad tittu iſdalita ſtarp Serbiju un Rumaniju. Titai nu Bulgarijas tahda iſdalifchana pateefbā naw til weegla, kā fantaſijā un beſ tam wiſa ſchi ſina par tahdu ſerbu-rumanu lihgumu buhs tihree neeki. No Konſtantinopoles ſinō, kā pehž turku manewreem wahzu generalis fon Golks, kuſch tagad atkal eeſtahjees turku armijā kā tās reorganifators, apſtatifhot Adriano-

379 balſim. Tri un 149 konſerwatiwee atturejuſchees no balſofchanas. Debates Balſurs budſchetu rakſuroja kā ſozjalifſtikfu, kuſch aifſklarot ſemes ihpaſchumus, beſ kā walſtis uſplauſchana neefot domajama. Aſtwits uſ to atbildeja, wiſch eſot pahrliezinats, kā tautas weetneeku nams to peenemſhot ar leelu balſu wairakumu un tautas weetneeku nams Anglijā kā konſtituzionalā walſti ſchāi ſinā eſot weenigā autoritate. Schee ministru preeſchneeka Aſkwita wahrdi par tautas weetneeku namu (apafſchnamu) kā weenigo autoritati ſinantschu leetās mehrketi pret lordu- jeb augſch-namu, turā ſchis tautas weetneeku nama peenemtais budſchets, kā paredſams, tiks atraidits un tad, laikam, notiks jaunās tautas weetneeku nama wehlefchanas. — **Danijā** tagad jauna ministrija ar Zahle preeſchgalā. Jaunā ministrija ir ſtipri radikalā. „Berl. Tagbl.“ koreſpondentam bijuſe garata ſaruna ar jauno danu ministru preeſchneeku Zahle par wiſa radikalā kabineta programu un mehrki. „Kreifee radikal, no kureem ſaſtahw tagadejais kabinets“, ministru preeſchneeks ſaka, „ir danu progrefiwo partiju zentra grupa. Wiſa ſahw ſtarp bijuſchās ministrijas grupu un ſozialdemokrateem, kadeht ari, lai gan radikalai ſkaita ſinā ir wahja partija, tagadejā ministrija juhtas ſtipra un droſcha, jo daudſos gabjumos winai buhs eeſpehjamis iſweſt ſawu demokratifko programu ar pahrejo brihwprahťigo grupu un ſozialdemokratu palihdbibu“. Wiſu pateefi progrefiwo par-

tiju galīgā atšķiršanās no reakcionāru grupām būšot iespējama tikai pēc jaunām vēlēšanām, kurās, kā zems, atjaunošot daļu demokrātijai. Valdība nodomājusi īstēt jaunu likumu par vēlēšanu ezirkānu pārisatu eedālīšanu vēl preekš folketinga (tautas vētneetu nama) atļāšanās un jaunām vēlēšanām, jo līdššinejais ezirkānu eedālījums esot par daudz noveļojies. Ministrija arī gādāšot, lai tituli tiktu atzēti likumīgā kārtā, bet kas šimējoties us ordeneem, tad tas nebūšot tik weegli isdarams, jo tur jāfadurotees ar karata waras preekšrozibam, bet ministrija gādāšot par to, lai ordenu leeta tahtat newaretu selt, jo us preekšu tahtus preekširšot tikai ahrkahrtigos gadījumos. „Patešbā“, tā ministru preekšneeks nobeidšis šānu šārunu, „wirseens us kreiso puš seemetu semēs ir šraunš un eepreezinošs. Danija un Norweģija konstatejama weenada raditālās kustības attīstība, kura arweenu wairat islaušdamās pee deenas gaismas, noahra wezo aisspreedumu atleekas.“ Šānā daļu ministru preekšneeka laulata draudzene, kura līdš šim bija folketinga (tautas vētneetu nama) stenografiste, kā waretu preekšmet,

Danū jaunais ministru preekšneeks Zahle.

paleek arī turpmā šānā amatā kā stenografiste. Šarbinā nogalinātais japanu wālšis wihš **Itō** apglabāš **Japanā** us wālšis rehkina ar leelu godu. „New York Herald“ šānā is Pekingas, ka Kinas politiskās aprindās štatotees ar leelāto neustizību us kreemu šināntišu ministru Kōmōzjewa šatīššanos ar japanu waldības aistahwi. Kineeschi bihtas, ka Kreewija un Japana waretu weenotees un dalitees Wandschrijā.

Berlīnē, 4. nov. (22. okt.). Frankfurtes ahršs un pehtneeks šlepenpadošneeks Ehrlihs šāhdā ahrstu šapulžē Berlīnē šānā, ka wāšch un wina aššients japanu ahršs šata atradūšchi jaunu šista ahrššēšanas līdššeli, kuru wini pee truššēem ismehģināšchi ar wīslabakeem pānāhtumeem: šista augoni šadšūšchi un nošudūšchi šoti drihšā laikā. Domehr pirms jauno līdššeli isleeto pee zilweeem, wehl būšchot wajadšģis wīnu jo pamatīgi ismehģinat.

Rio de Schaneiro, 30. (17.) okt. Dšelsšžeta wīlzeenam, kas gahja no San Paulo us Rio Grandi, usbruka 20 apbrunošūšēes laupitaji un islaušija wīlzeenu, pee tam nolaušija wairat nekā puš miljonu. Šihā ar laupitajeem no wīlzeena pāšāšēereem un personala trihs nošahweti un 26 eewainoti. — Laupitaji aishēģa.

Parīšē, 4. nov. (22. okt.). Gaīša līdotajš Farmans ar šāwa pāšales rekorda usstahdīšānu (par nolīdōšānu 4 šundās un 13 sekundēs 210 werštis) eeguwa 20,000 franču leelu godalģu un bes tam wehrtšleetas 12,500 fr. wehrtībā.

Kelnē, 4. nov. (22. oktobrī). Šejeenes pehtneeks Dr. D. Šmidts isģudrojš šāhdū šchīdrumu, ar kuru tam paleekami isdeweēs isahrštet wehšcha šaiti gan pee kustooneem, gan pee zilweeem.

Mušu bildes.

Rīgā pahr Daugawu tagad tāša jaunu dšelsš tītu, pehz kura usstāššānās wezais, bīldē redšamais dšelsš tīlts pahrees Rīgas pilšehtas ihpāšchumā. Tagadējais Daugawas dšelsš tīlts usbūhwets no 1871. gada mājā līdš 1872. g. oktobrim; tā tad ihšā laikā. 1872. gada 15. oktobrī pa šcho dšelsš tītu pahrbrauza pirmā lokomotive. Tīlts 350 ašu garšch. Tīlta pilareem wajadšģee granitakmeņi wēsti is Šweedrijas un wīšas tīlta dšelsš dāšas is Anglijas. Tītu pehz inscheneeru brāhtu šon Štruweš plāna būhweja inscheneers H. Single. — Šlīhts un wīšai ehrtš ir Rīgas Aleškandra tīlts, kas wēd no Aleškandra bulwara pahr pilšehtas kanālī us Šešchrigu.

Grahmatu galds.

Redakcijai pēpūhtitas šchahdas jaunās grahmatas:

Aufekla kalendars 1910. gadam. Šdewuše atturības beedriša „Aufeklis“ Rīgā. Rīgā 1909. Māšā 15 šap.

N. Malwers Šinatne un religija ar 161 šihmeģumu. Šdewis P. Štumpfs Šimbāšchos. Špeests J. Šola tipogrāfijā Šehšis. Māšā 60 šap.

Šposchi šawni. Dšejški tehloģumi no Alpasijas. Šihmeģumi — J. Šegenera. Motto: Ein blauer Dunst umschwebet sie Mit einem goldenen Rand. Nowālis. Dšizēemneeku iđewums Nr. 4. Māšā 40 šap.

Māģina us Wolgas krašta. Š. M. Štepnata = Krawiškīnšta šahšis is kreemu břihwības šarotāju dšihwes. J. Šihpes iđewumā Rīgā. Māšā 25 šap.

Šihna ap attīstības ideju. Trihs Ernsta Šaekela leģģijas. Šilweka isģelšchānās un wina šahwollis dābā. Trihs leģģijas šāšitas 14., 16. un 19. aprīlī 1905. gadā „Šeēdāšchānās Akadēmijas“ šahle Berlīnē no Dr. Ernsta Šaekela, šenas unīwersitātes profesora. No wāģu walodas tulkoģis R. Māššis. 1909. J. Šihpes apģahdībā Rīgā. Māšā 50 šap.

Dšimtene. Šafama grahmata pirmmahģības školam. Dašchu Rīgas školotāju šahšhdita. Pirmā dāša. Māšā 50 šap. Rīgā. 1909. g. Ernsta Plātes apģahdībā, pee Petera šāšģas Rīgā.

Šeme. R. Wormana Chreštomatīšta geogrāfija tautškolam, pušchota ar tautas dšēšmam un rakšneeku daršēem. Šehšis, 1909. g. D. Šehpe grahmatu širģotāwās apģahdībā.

Walejas wehštules.

Memento — R. Šuhšu „Dšihwe“ un „Atmīnas“ šaneģmam.

Šuhģtu pēnahšt redakcijā — pirmdeēnās waj otrdeēnās.

P. — R. Šuhšu humorīstīško šahštīnu „Pumpis bes gala“ isletošim.

L. — D. Šaidišim.

Redaktors: Dr. philos. P. Šāšģis.

Šhpāšchneeks un isdeweģis: Dr. phil. Arnolds Plātes.

Mupat isnahģuse un dabujama:

Wīdšemes wezā un jaunā Laīša grahmata 1910. gadam.

Māšā neēšēeta 100 ekšemplari 5 rbl., eēšēeta 10 šap. gabalā.

Ernsta Plātes grahm. drukatāwā,
Rīgā, pee Petera šāšģas un grahmatu širģotāwā Šchahnū
eelā Nr. 13.

Stiprinafšanas

lihdseklis.

Dr. Hommel'a Hematogens

Peeprafot fewischi jausstver

Stiepenadomneeks Dr. A. Kobylins Sw. Peterburgā: „Lelofchā gabā es Dr. Hommel'a Hematogenu parastiju 28 fastimuscheem auglātā mehā ar kronistu anaemiju slimneekem, — panahkami pahrspehja wifās zeribas, fewischi pee jauneem slimneekem un behrneem. Panahkami bij netit ween appetites uflabofchanā, bet fewischi azis krihtofcha dshwata fejas krahja un appetites atgreeschanas pee slimneekem. Dr. Hommel'a Hematogens ir nepahrspehjamis lihdsleklis pehz tarstuma slinibam wiuu labofchanās stabijā.“

ir no wairaf kā 5000 eekch- un ahrsemju profeforeem un ahrsteem par wislabato atsihts, dabujams wifās apteetās un apteeku pretschu pahrdotawās.

Dr. Hommel'a Hematogenu un pafabarinajumi jaatraida.

Gresni pulksteņi par 1 rbl. 85 kap!

Segahdajatees no pirmawota tungu atklabtus kabatas pulksteņus ir melni kodinata ogku tehrauda, ufweltams bes atklehgas „Remontoars“ par 36 stundam reisi, titai par 1 rbl. 85 kap. (maksā pee atkal pahrdewejeem 3 rbl. 50 kap. un dahrgal). Shee pulksteņi ar sawu klasto isflatu war apmeerinat pat wisismellekato garfchu un atskāras ar sawu ideali pareiso gaitu un mehānisma isturibu. Zifushta titai pehz pareijas noregulofchanas **us sekundi** ar galwojumu us 8 gadeem. Tahdi pat, bet augstaka labuma (udraba rubla beesumā) zena 2 rbl. 65 kap.

Par 2 gab. 5 rbl. 15 kap., 3 gab. 7 rbl. 70 kap., bet par 6 gab. 15 rbl. 25 kap. Segti maksā 75 kap. dahrgal.

Melni atklabti damu pulksteņi 1. fortes 2 rbl.

35 kap., segti 75 kap. dahrgal. Sudraba (84 pr.) segti tungu waj damu pulksteņi wisaugstaka labuma un teefcham elegantu isflatu 9 rbl. 75 kap. un 13 rbl. 95 kap. **Ameritanu** feltā (ar galwojumu us daudsgadeju isturibu) 12 rbl. 25 kap. un 13 rbl. 85 k.

Schi zena nolitta ariatkal pahrdewejeem. **Padewigs** luhgums, nesamainit ar maswehtigeem pafabarinajumeem! Pastellejumi teel tuhlin ispiditi us pehzmatfu un bes eemafās.

Adrefet: Торговый Домъ Ш. Германъ, Варшава, Мазовецкая ул. № 11.

5 werstes no Wilnas, Werfch muischā

pahrdod semes gabalus

ar un bes ehtam, kā ari lihsuma semi. Peeprafams sem adrefes:

Въ им. Вернахъ, Виленской губ.

Naw bijis lehtaki!

Par 7 rbl. 25 kap. diwu seemas waj rudens kostimu drehbe, tungu waj damu, ar peesubstichanu par pasiu par brihwu (us Sibiriju peeelaita 85 kap.), ja nepatihē — fabrika atmaksā naudu. Kungu drehbe 4 1/4 arsch. **Anglu triko** isturiga wilnas 2 arsch. plata jaunatais musturs un 8 arsch. triko „**Mariana**“ wilnas modes musturs elegantam damu kostimam. Abas uswalku drehbes ir wifās tumshās krahfās. Pastellejot us pehzmatfu peeelaita 16 kap. pašta nodokli.

Adrefes: Фабрика М. А. Бабушнина, Лодзь. М. В.

Deb

Kapitals

Kred

— Kursi: Kantoristeem

Gramatweschoem

« kungeem un damam. »

Sakums katrā laikā. Prospekti par w.

J. Kasimirs, Rigā, Basteja bulw. II, pr. kreew. teatr.

Praschana ir: **Kapitals!**

Augstaka alga! Labaks stawoklis!

Zeen. weikaln. par wolti usr.

kreetn. spekus. Ludsu peeprasit.

Ilgī degofchas krahfnis

„**Germane**“,

wahramās krahfnis

„**Meteor**“,

original wahzu fabrikats,

petrolejas kurinamas krahfnis

bagatigā iswehlē

peedahwā

J. Redlicha

dibin. 1857. g.

Anglu
magasina

Rigā

Deelakais
krahjums
nandas skapju,
kafetes
un nandas kaltu.

Ilguns un saglu drofchu
welwju durwju pagatawo-
schana.

Hugo Hermann Meyer

Rigā,

Centra bulwari Nr. 3.

Pselis gultas,
behnu ratinus,
masgajemos flekus,
petrolejas wahritajas,
tehmatchinas,
emalj. wahramās traukus,
petrolejas krahinis,
stikla un fajansa prezes,
niketa un alfenida prezes,
peedahwā pa lehtakam zenam

J. E. Muschke

lampu fabrikas noliktawa

Terbataš eelā Nr. 18.

Metala kapu fronti

leelā iswehlē lehti.

Kalku eelā Nr. 18.

**Optika, fotografija un
elektrizitate.**

No 4711

Captol

Labakais matu
ubdens

galwas ahdas tihrišchānai,
atšpirdsinašchānai un stipri-
našchānai, nerwu eerošina-
šchānai, fewischi ari pret
blausgam un zaur to ro-
došchos matu isrišchānu.

„**Captol**“

teef pagat. pehz Dr. med.
J. Eichhoff Elberfeldē uf-
dewuma un naw netahds
noslehpumains lihdsleklis.

Weenigais fabrikants

Ferd. Mülhens

Kelnē pee Reines un Rigā.

Schuhhu eelā 15.

Leelakais krabjums

==== wifadu ====
Musikas instrumentu

un fastahwdaku.

Labakās wahju un romeeschu sīhgas.

Jul. Heine. Zimmermann,

Rigā, Schkuhnu eelā Nr. 15.

Weralin

melna sah baku krehme

skahrda bundschās

==== bes terpentina. ====

Dabujama wifās aptecku pretschu, ahdas un kolonial pahrdotawās.

J. C. Rodja laku fabrika, Rigā.

Dibinata 1842. gadā.

Buhwapkalumus,

kā: balkwiles, enges, atflehgas, plibtes, zepeschu krabnis, jumta papi, darwu, pernizu un wifas mablderu krabtas;

Amatneeku ribkus,

kā: lahgas, kaltus, urbjus, ehweles, ehweļu spalus u. t. t.

Saimnezibas un kehka leetas,

kā: galas kapajamos balta metala, aluminiija el dam- un tehjkarotes, kafijas kannas, emaljetas un nikeletas, petrolejas kehkus, „Graetz“ u. t. t.

M. P. Silleneeks, Rigā,

tikai Terbatas eelā Nr. 7.

Reimatisms, podagra, ischija, lausejs gubščās, widutscha fahpes, nerwu flimibas.

Gewehrojams atradums!!

Katram, kas zesch ar labdu no augščā minetam flimibam, peesubtam interesantu grahmatu, kura isflaidroti lihšekk ahtrai un pamatigai bšeedināšanai.

Retahdas sahles, ne eesščkigi ne ahriigi,

ne eerihweschani,

ne plahksterus,

ne bandaschas,

ne jostas,

ne mafaschu,

ne dietu.

Sewišķi mehš wehletos muhšu grahmatu peesubtit teem, kuzi bes panahkumeem leetojusķi wifadas sahles, un apmeerinajas ar domam, ka jazeesch wifu muhšču.

Mehš pašinojam preeka wehsti wifecem, kuzi sewi eeskata par neisbšeedinameem!

Ar noschekļošchanu jaska, ka leelā dala reimatisma flimi neewehro, ka, ja neisbšeedinajas pilnigi, flimiba eewezojās arween wairat. Gifis lehnām isplatas pa wifu organismu, eewaino jaunās weetas un sagatawo jaunās zeschanas.

Katru gadu kreewiņā mirst tuhštoseem zilweku ar ta fauzamo firdskaiti; ihķais eemestis pateestbā jameklē eelaiņā (wežā) reimatisma waj podagrā.

Nauda naw wajadsīga.

Mehš grahmatu issubtam bes mafas katram, kas to wehslas.

Neweenam flimneekam newajadsetu ne minuti wiljinatees, jo šķis gadijums par daudš fwarigs, lai to atihatu neewehrotu. Aprobeshojat fawas zeschanas und nefagatawojeet sew preekšlāizigu nahwu, kad ir eespehams no organismā isdihst wifus reimatisma un podagra dihgļus. Dshwe jumš atkal buhš mihla un wareseet šajneeg leelu wejumu. Beeprašeet no mums tuhšlin šķo grahmatu, peelekot peesubtitšchanai 2 desmit kapeiku markas un isratštat šamū wahrdū un adrest škadri un šalafami un juhš atrabiseet šmas par dihwaino atradumu, ne par pahrejšķo, bet par reimatisma, podagra, ischija, lauseja gurnos, widutscha fahpju, nerwu un žitu flimibu galigās isbšeedeshanas, kas želas no mihšalu šlabbeļu šakrašchanās organismā.

Adrese (kuru war šķeit isgreest un uslipinat uš kuwertā):

Fakir G. m. b. H. 573 Wilmersdorf bei Berlin.

(Химико-Фармацевтическое Общество „Факиръ“ въ Берлинѣ.)

Beenmehr dabujamas

daschadās ženās

isrihkojumu biletes.

Grusts Plates

grahmatu tirgotawa Stahrnu eelā 18.

„Waldschlößchen“ Merzens.